

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕАТРУ,
КІНО І ТЕЛЕБАЧЕННЯ ІМЕНІ І. К. КАРПЕНКА – КАРОГО**

Факультет театрального мистецтва
Кафедра організації театральної справи імені І.Д.Безгіна

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти
на тему
**«ОРГАНІЗАЦІЙНА ТА ТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ
ЗАСЛУЖЕНОЇ АКАДЕМІЧНОЇ КАПЕЛИ УКРАЇНИ «ДУМКА» 2014-
2024рр.»**

Студента **Турчина Петра Валерійовича**
2М-ПСМ курсу
Освітньої програми
«Продюсерство сценічного мистецтва»
Спеціальності 026 Сценічне мистецтво
Галузі знань Мистецтво
Ступеня вищої освіти «Магістр»

Науковий керівник
доцент, заслужений працівник
культури України

Білан Василь Вікторович

Київ 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ХОРОВОГО МИСТЕЦТВА УКРАЇНИ ...	6
РОЗДІЛ 2. ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ КАПЕЛИ «ДУМКА»	28
РОЗДІЛ 3. ДІЯЛЬНІСТЬ КАПЕЛИ «ДУМКА» У ХХІ СТОРІЧЧІ	39
РОЗДІЛ 4. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КАПЕЛЛИ «ДУМКА»	51
4.1. Аналіз фінансової діяльності капели «ДУМКА» в 2014-2018рр.....	51
4.2. Аналіз фінансової діяльності капели «ДУМКА» в 2020-2021рр.....	74
4.3. Аналіз фінансової діяльності капели «ДУМКА» в 2022-2023рр.....	82
РОЗДІЛ 5. ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КАПЕЛЛИ «ДУМКА» ЗА ТРЬОМА АНАЛІЗОВАНИМИ ПЕРІОДАМИ	92
ВИСНОВКИ	96
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ	101

ВСТУП

Актуальність теми. Одним із важливих видів мистецтва для розвитку культури будь якої країни є музика та спів, а самим яскравим представником даного виду мистецтва є хорове мистецтво. Хорове мистецтво спирається на народну пісенність та на академічне хорове мистецтво. Дане неповторне музичне явище світового масштабу має свою власну багатовікову історію становлення та свої унікальні традиції. Завдяки неперевершеному хоровому мистецтву про Україну та її музичну історію дізнався увесь світ. Головною у цьому просуванні співацької культури України в інших країнах є Національна заслужена академічна капела України «ДУМКА».

Актуальність теми дослідження зумовлена подіями в Україні у періоді з 2014 року і по 2024 рік, під час яких відбулася Революція Гідності, анексія Кримського Півострова, бойові зіткнення на території Доценської та Луганської областей, пандемія COVID-19 та повномасштабне вторгнення на території України з подальшим протистоянням воєнним силам Російської Федерації під час яких театральні-видовищні та концертні організації не можуть в повній мірі проводити свою організаційно-творчу та економічно-господарську діяльність. У кожній ланки культури є своя особиста специфіка і своя особиста проблематика яку потрібно розглядати, аналізувати та розробляти механізми для їх рішення задля подальшого розвитку діяльності театральних-видовищних та концертних організацій.

Темою даної дипломної роботи є дослідження організаційної, творчої та економічно-фінансової діяльності Національної заслуженої академічної капели України «ДУМКА» у період з 2014 року по 2024 рік з подальшим аналізом фінансової діяльності.

Метою дослідження є дослідження організаційної та творчої діяльності,

аналіз фінансової-економічної діяльності у період з 2014-2018рр, 2020-2021рр., 2022-2024рр. Національної заслуженої академічної капели України «ДУМКА».

Для реалізації поставленої задачі робота над дипломним проектом проходила за певними етапами:

- вивчення основних етапів становлення хорового співу на території України.
- дослідження організаційно-творчих етапів розвитку колективу.
- аналіз організаційно-економічних та творчих аспектів.

Була проведена робота по документально-аналітичному дослідженню матеріалів діяльності закладу протягом усього історичного шляху, аналіз преси та документації.

Об'єктом дослідження є концертний колектив: Національна заслужена академічна капела України «ДУМКА».

Предметом дослідження є творча та фінансово-господарська діяльність концертного колективу, структура і фактори, що впливають на його формування, існування колективу під час нестабільного політичного становища, пандемії COVID-19 та воєнного стану в Україні.

Головна мета дослідження: розглянути організаційну та творчу діяльність, провести аналіз фінансово-економічної діяльності Національної заслуженої академічної капели України «ДУМКА» у сучасності.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості їх використання хоровими колективами для розробки ефективного плану творчої, господарської та економічної діяльності на майбутні роки задля подальшого розвитку та просування хорової культури України.

Апробація результатів дослідження. Матеріали дослідження обговорювалися на засіданнях кафедри театрознавства Київського національного університету театру кіно і телебачення імені І.К. Карпенка-Карого.

Робота складається з вступу, п'яти розділів та списку використаних джерел інформації.

У першому розділі розглядається історія становлення хорового мистецтва на території України.

У другому розділі розглядається історія становлення Національної заслуженої академічної капели України «ДУМКА», етапи її створення та творча діяльність з періоду створення і до сьогодні.

У третьому розділі розглядається структура капели «ДУМКА» та її діяльність у XXI сторіччі.

У четвертому розділі проводиться аналіз фінансової діяльності капели «ДУМКА» за трьома аналізованими періодами: 2014-2018рр., 2020-2021рр., 2022-2023рр.

У п'ятому розділі проводиться порівняльний аналіз фінансово-економічної діяльності капели «ДУМКА» за трьома аналізованими періодами.

У висновках здійснена спроба підсумувати результати дослідження щодо роботи Національної заслуженої академічної капели України «ДУМКА». Розглянуто творчі та організаційно-економічні засади діяльності колективу.

РОЗДІЛ I

ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ХОРОВОГО МИСТЕЦТВА УКРАЇНИ

Витоками хорового мистецтва на території України (зокрема київської школи хорового співу) починаються з формування професійного хорового мистецтва у епоху Київської Русі. Хоровий спів того часу являв собою суміш візантійського богослужбового співацького ужитку та пісенно-культурної традиції дохристиянського періоду на території України, що на протязі багатьох віків створило свій особливий тип хорової діяльності.

Давньоруське хорове мистецтво являло собою гармонію духу та священність ідеалів з молитовно морально-повчальною чуттєвістю, а сама вокальна технологія зводилася до індивідуальних якостей співаків (головщиків) у хорі, домінуючого звучання грудного регістру, сакральності-тембральної семантики та інших характерних рис.

Звичайно осередком розвитку хорового мистецтва будь якої країни є церковні заклади. Таким осередком формування і розвитку хорового мистецтва на території України є Києво-Печерська лавра, яку можна вважати головним центром хорового мистецтва того часу. Як підкреслює М.Грушевський, «... роль Києво-Печерської лаври як «Єрусалима» землі русів, другого Афона забезпечила протягом всієї її історії беспрецедентний авторитет у всьому східно-християнському світі» [б.с.99] і разом з цим лаврський розспів став певним культурогенезом київської хорової школи.

В основі системи співочої практики Києво-Печерської лаври було воцерковлення усього суцього, що подарувало канонізованому хоровому мистецтву середньовіччя статус складової частини релігійного життя населення країни.

Маючи в собі релігійну основу, вокальне мистецтво володіло великим

потенціалом і в певних історичних періодах та умовах воно реалізувало свою здатність до переорієнтування. Зокрема з кінця XV століття і до початку XVII століття хорове мистецтво стало основним фактором розвитку новітніх національних музичних сил. Церковна музика підпорядкована визначеним світоглядним установам і є доволі специфічною формою творчого функціонування, в результаті чого між релігійною основою, з її ірраціональністю та ортодоксальністю, і необхідністю відтворювати навколишній світ в художньо-музичній формі утворилося протиріччя. Внаслідок чого між церковним хоровим співом та світськими нормами музичного життя з'явилося протистояння. Із-за даного конфлікту з'явилися нові форми музичного самовираження з чого церква і була вимушена вдатися до заходів канонізації, що була не тільки проявом захисту релігійних цінностей, а й націлена на їх акумулювання задля одухотворення наступних музично-стильових течій в Україні.

В часи формування партесного співу хорове мистецтво суттєво змінюється і головною ознакою для цього періоду є тенденція автономізації видів хорової діяльності, а цілісність середньовічного хорового мистецтва втрачає свою історичну актуальність.

Дані зміни були тісно пов'язані з багатьма факторами основним з яких було зародження аристократичних слоїв населення та реформи в церкві і її релігійних ритуалах. Із таких змін на перший план висувуються проблеми виконавсько-хоррвих ресурсів: технологія дитячого співу, довгорегістровість голосового апарату, тембральна драматургія багатоголосої партитури і оволодіння новими системами нотації. З цих причин Києво-Печерська лавра відпустила свою домінуючу позицію у мизучному житті міста даючи Києво-Могилянській академії зайняти роль інтегратора у культурно-музичній сфері життя України.

Українське музично-мистецьке життя XIV-XVII століття характеризувалося тісним контактом з новими тенденціями світової музичної

культури і на той момент це був самий тісний контакт східнослов'янського етносу з Європою та європейськими тенденціями. В цьому процесі розповсюдження партесного співу по території України важливу роль відіграв західноукраїнський регіон.

Професійно зорієнтовані композитори, гармонізатори, регенти та реформатори засобів нотації замінили звичних співаків-ченців організовуючи професійні цехи, освітньо-співацькі установи та забезпечуючи матеріалами музичний ужиток.

Головним презентатором культури партесного співу в Україні стає Києво-Могилянська академія чиє хорове мистецтво у стінах закладу слугує вагомим чинником міжслов'янського культурного об'єднання. Підтримуваний козацькою аристократією спів у Києво-Могилянській академії розхитав консервативні засади церковної музики усуваючи старі упередження щодо функціонування хорів.

Фундаментальні основи професіоналізму партесного співу, що стрімко розвивалися на території Києва, стали запорукою виникнення осередків хорової освіти у східноєвропейському регіоні. Створена у XVII столітті на Січі співацька школа постійно зверталася до фахівців партесного мистецтва, зокрема до ченців з Межигірського монастиря під Києвом і так же було пізніше з відомою школою у Глухові.

Активний розвиток в Києві партесної культури був пов'язаний з загальнопоширеним на той час музикуванням з якого виокремлюються особливі групи «незалежних текстів» та «пародійних концертів», що походять від народнопісенних зразків віватних та любовних кантів. Дана галузь партесного співу була особливо популярною в Києві чиє формування обумовлене багатьма чинниками. Одним із таких чинників було протиборство католицизму і православ'я, протистояння котрих змушувало духовних пастирів миритися з думкою про те, що народні елементи проникають у духовні ужитки. Другим чинником можна назвати безперервний історичний поступ визвольної боротьби,

під час якого національно-патріотична самосвідомість ідентифікувалася з культурно-співочим самовираженням. Таким же важливим фактором є особливість психологічно-емоційного устрою життя населення і віддаленість від релігійної влади Московського Сидону.

Головне, що київська хорова школа уможливила яскравий розквіт партесного співу тому, що спиралася на широко розвинену народнопісенну творчість. Проте з моменту переорієнтації на естетику придворних кіл на українському ґрунті, багатоголосий спів почав втрачати свої позиції (разом із знищенням козацької еліти). Після апогею хорове мистецтво відступило від придворного та церковного хорового співу і пішла у бік народнопісенного світосприйняття.

Щоб оцінити київське хорове життя початку ХІХ століття у повній мірі, потрібно зупинитися та освітити обставини які спровокували появу поширеного стереотипу про занепад хорового мистецтва в Києві на той час. Ми не завжди враховуємо те, що школа, зокрема хорова школа, часто входить у зону зовні непомітних проявів та існує як певна суспільна практика в контекстах підводної царини. Формуванню даного стереотипу часто допомагають порівняння до прикладу з конкурентами у вигляді Петербурзької придворної хорової капели та деякими іншими приватними хоровими колективами російської імперії, що заважає об'єктивному осмисленню мистецької ситуації зазначеного історичного періоду України. А між тим необхідно зауважити, що хорова культура завжди на всіх історичних етапах тяжіла до внутрішнього саморегулювання та адаптації до зовнішніх умов. Такий непоказний стан самовідтворення школи в повній мірі проростає новими результатами на відповідному ґрунті.

Важливо, навіть дуже важливо, розповісти для прикладу про Петербурзьку хорова школу, що була започаткована у ХVІІ столітті задля розуміння різного підходу та ідей хорових шкіл. Особливість цього колективу полягала перш за все у характері її функціонування. Цей і ряд інших хорів перетворилися на атрибутуку престижності і опинилася у центрі

аристократичного життя імперського, графських та поміщицьких дворів. Природно-хоровий професіоналізм з його деяким унаслідуванням європейського багатоголосся утримував свої корінні якості на тлі цілого ряду «спокус» у вигляді пишності, італіянізації, синтименталізму, а згодом і фон камерно-інструментальної, театральної та симфонічної музики. У рамках петербурзької практики здійснюється професіоналізм російського співацького руху. Але після Д.Бортнянського петербурзьке хорове мистецтво закінчило свій історичний локальний поступ, пропустивши вперед московську лінію. Основна причина даної події полягає у тому, що петербурзька хорова школа мала зв'язки з іншими європейськими регіонами, в тому числі з Україною, що в свою чергу розходилося з пануючими русофільськими ідеями «кучкистів». Петербурзька хорова школа ж не прийняла жодних традиційних засад української співацької культури і тільки використовувала її потенціал. Акапельно-храмове звучання як основа формування хорового співу залишилася на узбіччі музичного життя Петербурга. Тобто петербурзька хорова школа через свій суттєвий іншонаціональний вплив значно втратила свої позиції.

І на фоні цієї картини можна побачити важливість того, що Київська хорова школа, з осередками в Києво-Печерській лаврі та Києво-Могилянській академії, змогла уникнути даного конфлікту висмокування лише культурного потенціалу і подальшого застою розвитку. При візантійсько-латинських «цинтризмах», ці два осередки не відмовилися від народнопісенної творчості. Тобто хорова культура у першій половині XIX століття в Україні уособлювала собою не тільки мистецьку музику, а й суспільну поведінку з настроєм даючи їй розповсюджуватися між людьми. Прикметою цього був факт поширення у селянсько-містечковому церковно-співацькому ужитку хорової спадщини А.Веделя. Подібна хорова діяльність в цілому і утворила головну лінію розвитку музичного професіоналізму української музики XIX століття.

Завдяки цілістності й первинній (кореневої співацької традиції) та похідної (професійна академічна хорова справа з національними і

міжнаціональними культурними впливами) київська хорова школа розвинула свої співацької традиції на початку ХІХ століття.

На жанрово-стилістичних особливостях хорової музики і комплексі співацько-хорового буття можна виявити історичні засоби самозбереження хорової школи. Для фундаментальної здатності до доцільного регулювання власної діяльності, у соціально-культурному середовищі Києва того часу, було предостатньо мотивації, тому хоровий спів не зациклювався сам на собі залишаючись нероздільним з оточенням. «Пішовши у народ» хорова школа Києва продемонструвала свою цілісність і родовідну причетність до національних цінностей.

У Києві на початку ХІХ століття новими центральними осередками хорової діяльності були освітянські заклади. Насамперед таким осередком була Києво-Могилянська академія, чіх студентів змушували брати участь у роботі церковних та академічних хорів. Також поряд із тим у Братському монастирі відкрилися класи «ірмологійного» нотного співу. До навчальної програми у 1800 році в Києво-Могилянській академії було введено викладання вокалу. На той час почалася епоха усупільнення досвіду співацької культури шляхом розчинення, а не шляхом розповсюдження. Фрагменти ліричного звучання і певний тонуc секуляризації хорових концертів усе більше наближали хорове мистецтво до побутово-пісенної лексики. Одночасно з цим за допомогою гомофонно-гармонічних засобів європейського зразка, співацька практика виходила на духовні й світські хорові канти й концерти. Дане використання цих жанрів в урочистих актах Києво-Могилянської академії зустріли високих гостей, прилюдні дискусії та іспити у популярних на той час реакціях, заробітчанство вихованців академії співами кантів під час канікул, усе це можна вважати яскравим проявом адаптації хорового мистецтва до процесу секуляризації музики.

Поширення кантового співу й самого канта у Києві можна пояснити не тільки його поетичними особливостями, а ще й тим, що він надавав можливість

виражати особистість в музичній творчості, фактично стаючи новим видом музикування як цілісний жанр. З'явившись у елітарному середовищі, кант швидко розповсюдився у народному побуті. Кант повернув музичне мистецтво з лона барокової вишуканості у широкий світ народного життя. Не випадково новий виток професійної ідентифікації хорової школи України пішов по шляху опрацювання спочатку канта перед народною піснею.

У 1817 році Києво-Могилянська академія припинила своє існування. На її заміну у 1819 році була відкрита Київська духовна академія, в якій приділялося хоровому співу не менше уваги, але у першу чергу для його застосування під час церковної служби. Проте це не стало руйнівним фактором для хорової культури Києва. Насаджувана Московським Сидоном жанрова приналежність хоровому співу музичним канонам певним чином спричинила сувору регламентацію у виконавстві. І це не можна вважати насильством над хоровим мистецтвом України, бо родовід московської культури ортодоксальному і йшов від Києво-Печерської лаври, адже за вказівкою Сидону Печерська обитель не змінювалася, а лише гармонізувала лаврський розпів. Тут йдеться про тиск на хорове життя Києва лише у порядку проведення ритуалу, тому феномен релігійно-народного співацького мистецтва ускладнився новими формами обмеження. Показовим прикладом є офіційна заборона виконання творів А.Веделя, яка фактично дала поштовх у поширенні його музичних творів майже у всіх регіонах, великих і малих церквах України. І це є прикладом ознаки конкретного «опрацювання» національною хоровою культурою її власного надбання.

У першій половині XIX століття музичне життя Києва було дуже різноманітним із-за впливу імперської культурної політики Петербурга, зокрема системне споживання закордонних музично-артистичних сил. На цьому фоні можна легко зрозуміти чому в концертних програмах Києва майже не звучала хорова музика. «До поодиноких, але пам'ятних мистецьких подій такого типу належав концерт Spirituel, влаштований у червні 1844р. А.Паночіні, де крім

симфонії Бетховена і твору Моцарта були виконані кілька частин з ораторії “Створення світу” Гайда, “Kyrie”, “Gloria”, “Sanctus” і “Benedictus” ... виконавцями в 150 осіб лише співаків» [22.с.33].

Уся справа в тому, що музичний цех Києва, що складався виключно з музикантів-інструменталістів, належав Київській управі ремісничих цехів, що підпорядковувалася міській думі. Аналізуючи архівні документи Київського музичного цеха з 1802 по 1875 роки можна розгледіти регламентовану діяльність, що була побудована не на принципі добровільного об'єднання й порозуміння майстрів, а на засадах бюрократично-урядової відданості наказам від вищих установ. Отже у порівнянні співацько-хорової спільноти Києва з представниками музичного цеху, вона мала більшу свободу в реалізації свого творчого потенціалу, бо державно-адміністративна система віддавала традиційне хорове мистецтво на відкуп релігійному відомству.

Не дивлячись на різноманіття Київського музичного життя її центром усе одно залишалася церква. Церковним ритмом хорового співу було охоплено все населення міста. Кращі капели Софійського кафедрального собору, Успенського собору, Києво-Печерської лаври, Михайлівського Золотоверхого собору і десятки інших хорів київських храмів продовжували і розвивали виконавську традицію. В цих осередках хорового співу не тільки не відчувалися ознаки кризи або розгубленості, а й навпаки калейдоскопічний фон світського мистецького буття підкреслював духовність і світоглядну воцерковленість хорового співу.

У середині XIX століття в Києві окреслюється тенденція виходу хорового мистецтва з клерикальної автономії на світські терени. Дана тенденція виявляється в участі церковних хорів у загальногромадських акціях міста, залучені хорового співу до сценаріїв перших українських музично-громадянських світ з виконанням національного репертуару й активному зверненні до творів європейських композиторів. І головними прикметами даного явища є майже повсюдне включення хорового співу до програм

освітнянських закладів і роботи мистецьких об'єднань у Києві.

Нові проєкції функціонування хорових колективів Києва збагачували саму хорову школу надаючи патріотичне забарвлення.

Одним із вагомих чинників розвитку хорової школи Києва є виконання зарубіжної музики. У середині XIX століття в мистецькому житті міста проявляється помітне тяжіння до німецько-австрійської культури, що пояснюється існуванням у Києві з 1840-х років Німецького співацького товариства. За ініціативою Німецького співацького товариства в концертах того часу почали постійно звучати німецька хорова музика, а у 1863 році хор Київської духовної академії брав участь у постановці ораторії Й.Гайдна «Створення світу» з дозволу ректора. Дана подія і свідчить як про високий виконавський рівень академічного хору так і про істотне переорієнтування самої академії на культурно-просвітницьку сферу життя Києва.

Продовжуючи говорити про німецький фактор впливу на хорове мистецтво України, можна додати, що за ініціативи Роберта Августовича Пфеніга хорові колективи почали виступати у програмах Філармонічного товариства. Сам Роберт Августович Пфеніг був німцем за походженням і був помітною постаттю в музичних колах міста. Дбаючи про розвиток музичної культури Пфеніг переймався хоровими справами керуючи хоровими класами при Київському музичному училищі і був його першим директором з 1868 року по 1872 рік.

Не менший внесок вніс у розвиток Київської хорової школи віолончеліст Людвіг Карлович Альбрехт. Німець за походженням з 1875 року по 1878 рік він вів хорові класи при Київському музичному училищі будучи директором Київського відділення Імператорського російського музичного товариства (ІРМТ).

Григорій Костянтинович Ходоровський же приніс практику німецького стилю диригування, що два роки працював хормейстером у Веймарі та Лейпцигу, а у 1875 році був запрошений у Київ.

В середині XIX століття музичні цехи були занадто заангажовані адміністративною владою міста із-за чого почали втрачати свої позиції. На їх місце одразу ж заступили нові музичні об'єднання, зокрема хор Київського університету. Студентами цього закладу у 1859 році було засновано товариство співаків та музик, що широко розгортає свою концертно-просвітницьку та музично-виховну діяльність. Студенти, на відміну від космополітичної течії життя міста, почали використовувати культурологічно актуальні фольклорні джерела української співацької традиції. Важливо зазначити, що хоровий рух у Київському університеті був не тільки різновекторним, а й художньо результативним.

Світські навчальні заклади, такі як гімназії, Інститут шляхетних дівчат, Кадетський корпус, приватні музичні школи та пансіони, стали активними провідниками хорового співу у Києві. У зв'язку з вимогою насадження в цих установах релігійності була посилена увага і до праці церковних хорів. Додаючи до цього інституції церковного спрямування можна припустити, що у Києві на той час з'явилася потужна система залучення дітей та молоді до хорового мистецтва.

Вагомим чинником розвитку співацької школи була хорова діяльність Миколи Віталійовича Лисенка. Як тільки він опинився у центрі етнофольклорних інтересів університетського студентства, у хоровому викладенні народна пісня почала тривалий та складний шлях.

Демократизація київського хорового мистецтва за рахунок світсько-пісенного спрямування була лише початком до масштабного розвитку хорового мистецтва. Ідея гармонізації народної пісні і її застосування як стилістичної риси композиторської школи проросла від М.Лисенка в домінуючий жанр хорової обробки. Цей потужний та життєтворний жанр з перших же кроків диференціювався одразу на два вектори, які віддзеркалювали базові засади академічного хорового професіоналізму.

Даний напрям хорової обробки, що започаткував М.Лисенко і продовжив

Микола Леонтович, відштовхувався від стихії народної підголоски. Друга гілка, котра презентує творчість учня М.Лисенка Олександра Кошиця, характерна відголосками барокової епохи, веделівською проекцією розгорнутої та професійно оформленої багатоголосної тканини. О. Кошиць у жанрі обробки народної пісні пішов від М.Лисенка в річище традиції елітарно-професійного походження, а М.Леонтович був ближче до першоджерел.

Протягом усього ХІХ століття Київське хорове мистецтво залишалось в межах власної традиції і навіть не намагалось шукати шляхів для виходу у світське концертне коло елітарно-професійного мистецтва з його проєвропейськими пріоритетами. Можна навіть вважати, що на початку ХХ століття Київські хорові сили навіть і не прагнули виходити на концертну естраду. Але це ніяк не принижує їх роль у суспільному житті міста і навіть навпаки надало їм певного ореолу сакральності.

У той час як московська та петербурзька школи захоплювали естетичні позиції, у Києві продовжували розвивати хорову справу на єдності релігійної та фольклорної реальності, опікуючи фольклор не переймаючись існуванням кризи у церковно-хоровій практиці.

Пояснення самовдоволення Київської хорової школи на перетині ХІХ-ХХ столітті можна дати таке: Багатовіковий досвід Української національної хорової культури був поступово повернутий назовні. Це був час коли з хорового професійного мистецтва народжувалася музично-професійна культура. Через хорові фрагменти у театральних драматичних постановках, кантово-ораторіальний жанр, хорова та інструментальна обробка народної пісні формувалася українська інструментальна музика. Саме тому хорове мистецтво Києва на перетині ХІХ-ХХ століть відчувало себе перспективним і прагнуло до загальномузичного самовираження.

Києво-Печерська лавра охороняла традиції, а духовна академія (Києво-Могилянська академія) з Михайлівським та Братським монастирями партесним співом, хоровими концертами і демократизацією співацького ритуалу прагнули

до загальномузичної професійної культури. Даний процес опосередковано простежується у спогадах О.Кошиця, який навчався у Київській духовній семінарії й академії в ті часи. Ось що він пише: «...про перші мої роки в семінарії та Києві взагалі. Тут я почув спершу справжні хори церковні, тут я вперше побачив і почув геніального Якова Степановича Калішевського, прекрасний хор залізничників у Десятинній церкві Москальова й інші хори церковні - їх було безліч, і всі вони були прекрасні і дуже музикальні, навіть теперішню мою оцінку.., а що казати вже про хор духовної академії - поза Калішевським це був найкращий в розумінні інтелігентності хор у Києві.., що торкається світського співу українського, то семінарія була одкровенням... Скажу тільки одне, що уся семінарія була тоді цілковито просякнута українським духом і українською піснею. Кожний клас (а було їх тридцять корінних, шість паралельних, один перший Єпархіальний) являв собою оперний здоровенний хор. Я тепер тільки дивуюся, коли згадую те голосове багатство...

Одне слово, це була якась природна консерваторія.., де постановка голосу передавалася за традицією переймання гарної манери співу, а знання нот було також необхідне й самозрозуміле. Кожний семінарист був готовий прекрасний хоролий, а здебільшого і сольний співак, половина ж з них - прекрасні хорові диригенти» [14.с.146].

У «Спогадах» О.Кошиць також писав і про величезний репертуар хору духовної академії: «...мною переспіваний... за три роки... групування академічним хором... весь Ведель. Крім його двохорних концертів, також увесь Бортнянський (крім двох концертів) та Турчанінов. Було переспівано багато менших, а іноді і маловідомих композиторів, яких я знаходив в академічній бібліотеці...» [14.с.210-211].

Свідченням визнання великого значення діяльності при духовних закладах є те, що керівництво духовних закладів не втручалось, як правило, у справу церковного співу покладаючись повністю на фахівців диригентів і всіляко підтримуючи їх. Хормейстери були добре підготовленими

спеціалістами, які знали не тільки в музичних питаннях, а й були справжніми психологами у спілкуванні з співаками, демонструючи творчу взаємодію керівника з хористами.

Ось як описує цей бік роботи хормейстера Олександр Кошиць: «...склад моїх маленьких співаків-бурсачків був напрочуд гарний і симпатичний: всі хлопчики були щирі, милі, слухняні, дуже музикальні і любили мене. Я ж їх любив, мені здається, більше себе. Що торкається студентського складу хору, то й тут справа стояла добре, хоч це й була найтрудніше сторона діла. Треба сказати, що академічсти наші були серйозні й знали собі ціну, ...завше в глибокій задумі... На вищих дивляться з спокійною увагою, а на нижчих з доброзичливою погордою. Таким чином, треба добре заімпонувати, щоб здобути їх признання й повагу, а тим більш слухняність.

В такому ж ділі, як хоровий спів, де усе побудовано на авторитеті особи, абсолютної слухняності й карності, дуже трудно взяти в свої руки таку масу... На велике моє щастя, мені це пощастило зробити раніш, ніж я сподівався..., коли ж додати до цього, що ця маса була високо інтелігентна з прекрасною музично-хоровою підготовкою, то можна зрозуміти, як успішно можна було працювати, з яким запалом віддавався я своїй роботі. Хор став моїм дійсним життям - усе решта ілюзіями» [14.с.211-212].

Хоч історична доля Києво-Печерської лаври та Києво-Могилянської академії як духовних центрів Києва були різними, їх взаємини ніколи не втрачали щільності. Київський хоровий рух на такому фундаменті являв собою цілісне і самодостатнє явище.

Але суспільне життя створювало інші довготривалі установки для київської хорової школи, що були пов'язані з секуляризацією мистецтва. В даному плані заснований у 1868 році в Києві музичне училище є ключовим. Орієнтоване Імператорським російським музичним товариство (подалі ІРМТ) на західноєвропейську та російську музику, музичне училище пропонувало відповідні принципи освітянської політики. В даній системі навчання хоровий

клас займав свою нішу, але не був предметом зацікавленого спрямування у сферу музично-професійних досягнень. Провідними дисциплінами у училищі вважалися фортепіано, скрипка, вокал і камерно-інструментальні класи, що віддаляло хорову ланку від магістрального курсу музичної освіти.

Відкриті у Києві та інших містах України, що тоді входили у склад Російської імперії, музичні училища ІРМТ працювали за єдиною програмою. Хорова спеціалізація була відсутня як в середніх класах, так і в консерваторіях Петербурга та Москви та викладався лише навчальний предмет під назвою «Історія російської церковної музики». Діячі ІРМТ дотримувалися принципової позиції, що тільки церква повинна опікуватися галуззю хорової музики.

Наприкінці ХІХ та початку ХХ століть в Києві існувала велика кількість музичних шкіл і деякі з них включали у свою освітницьку програму хоровий спів. До прикладу у школі О.О'Коннор - М.Лисенка серед обов'язкових дисциплін був хор, а заняття проводилися не лише російською, а й українською мовою. Помітне місце хорова справа займала у закладах загального типу які очолювали освічені й закохані у музику діячі.

У тодішньому Києві, здебільшого, завдяки навчальним установам і формувалася традиція світського хорового співу. Зацікавленість і потяг молоді до музичної освіти дала значний поштовх для розвитку хорових колективів у вищих навчальних закладах. Київський комерційний інститут, Київський інститут шляхетних дівчат та інші мали великі хори і високий авторитет серед хорів такого типу здобув хор Київського університету імені святого Володимира, що був заснований М.Лисенко і на початку ХХ століття з ним працював О.Кошиць.

Микола Лисенко зробив значний та фундаментальний внесок у еволюцію київської хорової школи, бо митець віддавав на розвиток хорової справи значну частину своїх сил. Лисенко очолював багато хорових колективів, вів хорові класи в навчальних закладах, брав участь у концертній діяльності. Навіть перебуваючи в іншому місті він керував безкоштовними курсами хорового співу

разом з В.Пасхаловим.

Фактом неабияких педагогічних здібностей М.Лисенка являється популярність серед молоді, що була зацікавлена в хоровому мистецтві. Він був хормейстером не тільки в художньо-інтерпретаторському сенсі, а й в ремісничому. Якщо його піаністична кар'єра була критикована його сучасниками, то до хорової діяльності і навичків Лисенка в цій сфері усі відносилися з повагою.

Докази унікальності диригентсько-хорової обдарованості М.Лисенка «потонули» у розвідках про його композиторську, фольклорну, піаністичну та громадсько-політичну праці, а саме М.Лисенкові належала роль фундаментатора української професійної хорової справи. Втіленням прогресивних та плідних ідей митця була діяльність відкритої ним у 1904 році Музично-драматичної школи.

З багатьох відомостей про М.Лисенка та його діяльність може з'явитися враження, що у його роботі з хором ним було мало приділено уваги ансамблевій, інтонаційній та вокальній культурі звучання, зосереджуючись виключно на пропагандистській установці виконання твору. М.Лисенко, не дивлячись на тяжіння до пісенно-гуртового самовираження завжди опікувався професійною традицією та спадкоємністю у виконавсько-хоровій справі. Підтвердженням хормейстерського «озброєння» М.Лисенка слугують його прихильність до історико-культурологічних проєкцій у мистецтві завдяки яким він осмислював технологію співу, його релігійність із-за чого він ставився з добротою до молитовного співу у церкві з чого добра якість звучання стала його органічною потребою. Також М.Лисенко як піаніст віртуоз віддавав перевагу інтонаційній визначеності, тому й в іншій галузі музичної діяльності він не міг зарадити своїм художнім уподобанням.

Микола Лисенко проводив репетиції у різних місцях, але зачасти в залі «Мінеральних вод». У своїй хормейстерській роботі Лисенко був емоційним, нетерплячим до поверхневого та вокально не сформованого звуку. Із-за цього за

майстром ходила слава асоціативно-іронічного викладача та різко критичного коментатора співу хористів, але його природня вдача і щира любов до людей були засторогою від подальших образ, бо авторитет фахівця дозволяв йому подібну поведінку.

Подібного стилю в репетиційних роботах після були притаманні і О.Кошицю та Н.Городовенку, а пізніше і й багатьом хормейстерам київської школи. Ось як О.Кошиць описує методичні прийоми Лисенка: «Варто було бачити, як після якої-небудь його уваги оживала музична картина і як зразу хор давав такі риси в музичному малюнку, яких не можна було б добитися довгими годинами роботи. Наприклад, в “Ісусі Навіні” Мусоргського слова “гой-гей! гой-гей!” у вступі, що малює битву, хор ніяк не міг дати потрібного виразу. Микола Віталійович крикнув: “Бийте шаблею!” - і хор зразу дав штрих дикого удару» [14.с.366].

Безумовно роль провідника народної пісні була у Лисенка заслужена, тому що через цього майстра дана пісня виходила до київської професійно-хорової «аури» надаючи співацькій школі національної самобутності, бо не тільки спонукала звернутися до близької кожному українцю тематики, а й формувала виняткову вирахову потужність українського професійного співу.

Також Лисенку належить ще й одна вагома інновація котра змінила київську хорову школу, а саме введення жіночих голосів на заміну дитячим. Як відомо М.Лисенко багато років був інспектором Інституту шляхетних дівчат, де він же і заснував хор куристок в якому після працював і О.Кошиць. У 1860-і роки Лисенко ввів мішаний склад хору (тандем жіночого з чоловічим голосами), за що і отримав схвалення великої слухацької аудиторії. Це відбувалося в атмосфері перманентності: поки митець керував чоловічими колективами він готував окремі концерти з мішаним складом.

На фоні усіх вище зазначених подій можна обґрунтовано сказати, що Микола Лисенко істотно вплинув на українську виконавсько-хорову культуру (здебільшого на київську хорову школу) своєю органічною та масштабною

хоровою діяльністю.

На початку ХХ століття набуває поширення самоосвітні форми музичного життя на фоні демократичних настроїв у суспільстві. Почалися створюватись народні будинки, університети та школи, а пізніше і народні консерваторії. Тодішнє музичне училище ІРМТ не могло очолити даний рух, тому функцію акумулювання народно-демократисного крила хорової освіти взяла на себе Музично-драматична школа (як було зазначено раніше - організована М.Лисенко у 1904 році) чия програма відповідала консерваторським вимогам.

Це було початком нової ери хорового руху в Україні, коли поряд з елітарно вибудованими школами інструментального виконавства хоровий спів зайняв почесне місце в системі спеціальної вищої музичної освіти. Цікаво відмітити, що введення у Києві навчання хормейстерській професії у вищих музичних закладах було проведено на декілька десятиліть раніше ніж у Москві та Петербурзі, і саме в Лисенковій школі та Київській консерваторії (відкрита у 1918 році) педагогічні важелі регулювання спадкоємності хорової школи набули пріоритетного значення.

Немає ніяких підстав стверджувати, що виключно у Музично-драматичній школі закладалася навчально-методична база хорової освіти, але між тим сучасники підкреслювали, що саме цей заклад опинився у центрі Київського хорового життя. Сталося це не тільки тому, що у школі об'єдналися два митці патріоти М.Лисенко та О.Кошиць (О.Кошиць був запрошений Лисенком працювати у Музично-драматичній школі), а й дві, в певному сенсі, складові хорового руху (народна та релігійна) які уособлював у більший або менший мірі кожен з митців.

Щоб усвідомити на скільки даний тандем двох майстрів був природнім, досить просто осмислити їх ставлення один до одного. Лисенко бачив у О.Кошиці свого послідовника, любив його і довіряв як самому собі, а у деяких джерелах і зовсім згадувалося, що на смертному одрі М.Лисенко просив покликати О.Кошиця. Сам же Кошиць хоч і мав деякі критичні погляди щодо

своїх колег, але Лисенка він обожнював про що свідчить його оцінка самого майстра та його справи у «Спогадах» О.Кошиця.

«Ім'я такої людини не належить лише історії, воно завше буде на устах кожного українця, що далі, то більше, в міру того, як буде зростати наша національна свідомість. Він є великий воістину, навіть більший, ніж його талант, як це не буде парадоксально. Пора вже нам глянути на нього ретроспективно, а не дивитись короткозорими очима сучасників» [14.с.369] писав у своїй книзі О.Кошиць.

При Музично-драматичній школі був очолюваний О.Кошицем хор, чорнову роботу з яким він, переважно, і проводив, а концертами займався М.Лисенко, хоч і сам О.Кошиць займався цим в окремих випадках. Навчальний хор спеціального музичного закладу у той час включав у себе досить різноманітну публіку, а склад постійно змінювався. Але певної активності даному осередку хорового мистецтва надала організація хору товариства «Баян», яку очолювали М.Лисенка і О.Кошиць разом, влаштовуючи концерти цьому об'єднанню, зокрема в київському Купецькому зібранні.

Оскільки громадське угруповання «Боян» проіснувала не довго, Лисенко і Кошиць зосередили свої сили над роботою з шкільним хором, що фактично став другим етапом їх спільної праці в якому відзначалися нові тенденції. Окрім українських творів, шкільний хор брав для виконання класичні твори композиторів із зарубіжжя, що стало започаткуванням принципів виховання фахівців на історичних зразках світової хорової культури. Таким чином концертні програми могли містити у собі два відділи (європейську та російську класику) як наприклад «Реквієм» В.А.Моцарта і твори М.Мусоргського та О.Гречанінова. Тобто київська хорова школа почала звертатися до досвіду світового хорового співу, але вже на паритетних засадах, завдяки чому і народилася ідея академізувати стихію народної пісні.

Як згадував О.Кошиць, Микола Лисенко «...завжди тримався того погляду, що пісню треба аранжувати так, щоб вона була здатна для виконання

звичайними сільськими хорами» [14.с.361] з чого можна зрозуміти, що Лисенко був націлений на популяризацію народної пісні серед населення, що є ознакою суто просвітницького спрямування хорової школи Києва. Лисенко ретельно розробляв принципи даного руху, ідеологічно і практично втілював їх у життя і якщо б не його зусилля, то ми би ніколи і не побачили такого жанрового феномену як обробка народної пісні.

За культивування академізації цього жанру став відповідальний О.Кошиць. Як писав О.Кошиць: « В глибині душі мій погляд був зовсім іншим, бо я завжди мріяв про те, щоб винести пісню на концертну естраду як самоцінну, художню одиницю; я вбачав у ній не тільки етнографічний матеріал, а й усі певні для цілком викінченого і по-мистецькому розвиненого музичного твору... В такому вигляді, на мою думку, українська пісня повинна була утворити цілком самостійну галузь музично-вокального мистецтва, а почасти і композиції у вигляді аранжировки й хорової обробки пісні (та й Лисенко сам те робив: колядки, веснянки)» [14.с.361]. Беручи до уваги той факт, що подальше майже усі композитори України надавали особливої уваги жанру обробки народної пісні, а його еволюція в музично-технологічному та образно-тематичному вимірах розкрила винятковий потенціал, важко переоцінити дану пророчу думку О.Кошиця.

В історії хорової школи Києва такий варіант професіоналізації народнопісенного матеріалу був дуже популярним. Лисенко обґрунтував первинність народного елемента в побудові вітчизняного музичного професіоналізму, а О.Кошиць прикрасив його найоптимальнішими художніми перевагами. В такому вигляді українська хорова пісня вийшла на світову арену конкуруючи з найавторитетнішими досягненнями інших національних хорових шкіл.

Діяльність М.Лисенка та О.Кошиця на початку ХХ століття у Києві створила передумови для подальшого розвитку демократичних засад у хоровому мистецтві. У реальній концертній практиці була сформована

паритетність музично-сакральних і народнопісенних ресурсів, образно-тематичний спектр хорового виконавства охоплював релігійну, лірико-побутову, героїко-національну та романтичну музику, а в жанрове коло почали входити літургійні твори, обробки народних пісень та оригінальні композиції світського спрямування.

Хорове мистецтво відіграло значну роль у становленні української музичної культури після 1917 року насамперед тим, що вона мала високий статус професіонального мистецтва функціруючого на усіх рівнях суспільної побудови. В ній віддавна органічно поєднувалися традиції селянського пісенного побуту, культова музика і концертна хорова практика. Значно оновлюються традиційні засоби виразності, в вокально-хорову музику проникають елементи типові для масових пісень, зростає суспільний інтерес до таких жанрових форм як поема, хорова сценка, сюїта, рондо та інші.

Бурхлива хвиля ренесансу в 90-х роках сколихнула музикознавців, дослідників минулих епох, композиторів, виконавців і величезну слухацьку аудиторію, яка все більше виявляє зацікавленість як до старовинної музики, так і до сучасного музичного мистецтва.

Сучасна епоха повернула одному із найспівучіших народів світу його справжню історію та древню культуру починаючи від Русі і закінчуючи минулим століттям, бо в XXI столітті ми отримали своєю кров'ю змогу писати нашу історію самостійно без корективів від інших персон. І ми знову повертаємося до своїх безцінних скарбів, що були створені нашими предками - народної пісні та духовного піснеспіву в яких втілилася уся драматична і трагічна історія нашого народу. Потреба збереження чистоти прадавніх шарів українського вокально-хорового співу та пошуки нових форм і стилів вписуються нині в загальнолюдські завдання, що пов'язані з екологією культури, зокрема екологією людської душі.

Висновки до розділу 1

Із історії розвитку хорового мистецтва України можна побачити як саме хорове мистецтво потрапило в Україну і як вона осідала в культурному середовищі. Насамперед хорове мистецтво було частиною церковного життя, що з'явилося в Київській Русі після хрещення Русі, на основі візантійського церковного співу. Хоровий спів розвився у Києво-Печерській лаврі як в осередку хорового співу усієї Русі, а після і України, пристосовуючись до слов'янської культури. Після ж хорове мистецтво почали ділити між собою церква та світське культурне життя у зв'язку з тим, що хоровий спів мав багато перспектив і мав змогу переорієнтуватися з духовно-моральної основи на соціально-суспільну. Від цього почався процес секуляризації який привів хоровий спів до розділу на Церковне та Світське, створюючи нові форми та прийоми.

Після розділу хорового співу на Церковне та Світське, хоровий спів став новою течією мистецтва який почали вивчати у музичних школах, а хорові колективи стали частиною світського життя у зв'язку з створенням аристократії, яка вважала хоровий спів ознакою статусності. Новим осередком хорового мистецтва на території України стала Києво-Могилянська академія, де хоровий спів вивчали та практикували у великих масштабах.

Провідним майстром хорового мистецтва по праву можна назвати Миколу Лисенка, котрий за своє життя зробив чимало вагомих речей задля популяризації, просування, розвитку та формування хорового мистецтва та техніки хорового співу такими, які вони є зараз. Він ввів поєднання чоловічого та жіночого голосів, почав використовувати обробку народної піснності, очолював хорові колективи, викладав у музичних школах і заснував цілу школу хорового мистецтва продовжувачем котрої став Олександр Кошиць, що був вірним послідовником Лисенковської школи. За період роботи Лисенка як фундамента хорового мистецтва, сам хоровий спів досяг небувалих висот у

своїй техніці та цінності, затьмарюючи собою хорове мистецтво ІРМТ, а сам Лисенко став іконою хорового мистецтва України.

РОЗДІЛ 2

ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ КАПЕЛИ «ДУМКА»

Витоками Національної заслуженої академічної капели України «ДУМКА» можна вважати створений наприкінці 1918 року хор співробітників «Дніпровської спілки споживчих сил». Цим хором опікувався інструктор культурно-просвітницького відділу «Дніпросоюзу» Полікарп Микитович Бігдаш-Богдашев що на той час вже був відомим хормейстером. Під керівництвом цього митця хор, за декілька місяців, зміг вирости з аматорського колективу (в склад якого була залучена значна кількість досвідчених співаків) до справжнього перспективного хорового колективу.

Початком же концертної діяльності капели «ДУМКА» можна вважати виступ 11 березня 1919 року присвячений роковинам смерті Тараса Шевченка у залі колишнього Купецького зібрання. Протягом 1919 року під керівництвом П.Бігдаш-Богдашева відбулося усього 10 концертів, а склад групу постійно змінювався, хоча він все одно нараховував в середньому 60 осіб. Більшість концертів відбувалися у великій залі «Дніпросоюзу» купецького зібрання Києва та в оперному театрі.

Засновники даного колективу задумували з самого початку цей колектив як мандрівну капелу, за прикладом якої створювалися би місцеві хори при різноманітних організаціях та товариствах. У лютому 1920 року колектив закінчив свою професіоналізацію і тому у документах він почав називатися «Художня хорова капела», яка до травня того ж року здійснила декілька поїздок по селам Київщини та Поділля, прибувши до Тульчини де на той момент жив Микола Леонтович.

У червні 1920 року була заснована Перша мандрівна капела «Дніпросоюзу» на базі хору «Дніпросоюзу», що почав очолювати Нестор

Городовнко замість Бігдаш-Богдашева.

Новий склад хору складався з частини хору Бігдаш-Богдашева, співаків Київського оперного театру та Київського театру музичної драми, співаки з хору імені М.Лисенка та інші Київські співочі колективи. Усього у складі було 50 відмінних хористів та 3 адміністратора.

З самого початку своєї роботи капела не тільки широко презентувала народну пісню для слухачів, а й активно формувала напрям розвитку оригінальної хорової музики українських композиторів. У репертуарі капели були твори таких іменитих митців як М.Лисенка, К.Стеценка, М.Леонтовича, П.Козицького, Л.Ревуцького, Я.Степового, М.Вериківського та В.Золотарьова. На превеликий жаль це були опуси світського змісту, а духовні композиції не включалися до програм. Дану проблему вирішував Н.Городовенко в рамках можливого. Як для прикладу виконання європейської духовної музики які співалися виключно на латинській мові, тобто умовно «Ave, Maria!» замінили «Богородице, Діво» присипляючи пильність радянської цензури, що в той час не допускала ніяких релігійних мотивів у культурному житті країни. Тобто Н.Городовенко у 1920-х роках конкретизував важливу установу - Не обмежуватися національним надбанням, а в гармонійному співвідношенні звертатися і до музики інших народів та країн.

Попри цензуру капела «ДУМКА» поповнювала свій репертуар підтримуючи гідний рівень майстерності виконання, вражаючи слухачів монолітністю унісонів, чистотою інотування, вивіренністю ансамблю, ємністю образності та витонченим відчуттям стилю. Цим самим капела «ДУМКА» на той час була кращою хоровою капелою держави.

В той же рік капела «ДУМКА» вперше вирішила виїхати у велике турне по Лівобережній Україні. Ці гастролі під керівництвом уповноваженого Гната Яструбецького пройшли влітку 1920 року з величезним успіхом. Капела виступила в Лубнах, Миргороді, Ромодані, Полтаві і Харкові. Але одразу після повернення з турне повстало гостре питання розпуску колективу. На базі цього

було створено другу мандрівну хорову капелу «Дніпросоюзу» на чолі якої поставили Кирила Стеценко та Олександра Чапківського. В основу складу хору увійшла значна частина хористів попереднього складу.

8 вересня 1920 року друга мандрівна капела вирушила в турне по Правобережній Україні які тривали до 10 листопада. Основна частина турне прийшла на Черкащину, Єлисаветградщину та Одещину. Наприкінці жовтня капела знову відвідала Тульщину, де відбулася чергова зустріч з Миколою Дмитровичем Леонтовичем. Він відвідав два концерти цього хору де виконувалися твори Лисенка, Стеценка, Степового та самого Леонтовича, якого вразило виконання його «Щедрика».

Після завершення туру Друга мандрівна капела, як і перша, завершила своє існування, а сам культурно-просвітницький відділ «Дніпросоюзу» був розформований. В одночас з цією подією був сформований на базі двох попередніх мандрівних капел новий хоровий колектив «Дніпросоюзу», який 15 листопада 1920 року був внесений у систему державних закладів мистецтва керованих Київською губернською поліосвітою. Весною ж 1921 року хор був реорганізований в мандрівну одиницю під назвою «Державна українська мандрівна капела ДУМКА». Назва «ДУМКА» являється аббревіатурою Державна Українська Мандрівна Капела.

Завдяки підняттю рівня майстерності хористів і постійного оновлення репертуару, слава та відомість колективу капели «ДУМКА» почала виходити за межі республіки, тому в 1922 році, по запрошенню Народного Комісаріату РСФР, колектив капели «ДУМКА» виїхала на гастролі в Москву, де відбулися успішні концерти в Великому театрі, академії Генштабу, в залі консерваторії, навчальних закладах і робітничих клубах заводів та фабрик. Дані концерти популяризували творчість українських композиторів і вони ж поклали початок систематичних виступів українських музичних колективів в Москві.

Паралельно з вирішенням творчих проблем керівництво капели «ДУМКА» вирішувало і організаційно-економічні проблеми яких було купа.

Якщо спиратися на службову довідкову записку диригента Городовенка від 23 грудня 1922 року за адресою Колегії Народного Комісаріату УРСР, то можна сказати наступне: Принцип самоокупності, що був введений для капели як художньо-академічної організації був погубеллю для капели. В зв'язку з таким становищем керівництво просило виділяти щомісячно державну субсидію, яка повинна була покрити дефіцит коштів та вирішити проблему стабілізації складу капели, що був постійно на межі розпаду із-за частоті нестачі фінансів на його утримання.

Для подальшого економічного стану капели «ДУМКА» було важливим звільнення від усіх податків та зборів пов'язаних з її культурною діяльністю відповідно з Постановою Всеукраїнського ЦВК та рішенням Великої Ради Народних Комісарів УРСР.

В цей період капела встановлює культурні зв'язки з робочими хорами Англії та країн Скандинавії починаючи регулярний обмін нотними матеріалами, чому сприяли знайомства багатьох членів делегації вчителів з різних країн з капелюю, що на той час перебували в країні.

У 1926 році Колегією Наркомосвіти було ухвалено нагородження художнього керівника капели «ДУМКА» Нестора Городовенка званням «Заслуженого артиста Республіки», а сама капела була перейменована на «Перша народна капела Республіки». Становище капели змінилося з юридичної, організаційної та матеріальної сторони. Вона була внесена колегією в реєстр державних театрів, надаючи їй права окремою юридичної особи що має право отримувати державні та місцеві субсидії. У 1927 році капела «ДУМКА» одна з перших серед вітчизняних хорів прозвучала на радіо, хоча попередні спроби передавати хорові співи по радіо закінчувалися невдало, але запис робіт колективу капели «ДУМКА» звучав на подив неперевершено без жодних мінусів. Дане явище пояснюється чистотою інтонації співу. Після першої ж вдалої спроби перенести хоровий спів на радіо мовлення, ряд концертів капели «ДУМКА» було передано для радіо слухачів СРСР, а деякі з

цих концертів були передані на закордонне радіо (Львів, Прага, Варшава).

Після довгої та тривалої підготовки капела уперше відправилася у Францію 7 січня 1929 року. Наприкінці перебування в Франції, капелою було наспівано декілька грамплатівок для американської грамафонної фірми «Колумбія» на яких були твори авторів М.Лисенка, М.Вериківського, Н.Леонтовича, П. Демуцького, П.Козицького, Р.Глієра та інших іменитих композиторів. Сама ж подорож капели до Франції мала на меті пропаганду досягнення українського хорового мистецтва та сприяла розширенню культурних контактів між народами.

У 1930 році капела «ДУМКА» отримала почесне звання Заслуженого колективу республіки за великі досягнення українського мистецтва і отримане широке визнання.

У 1937 році на посаду головного диригента капели призначили Олександра Назаровича Сороку під чийм керівництвом було оновлено репертуар капели, в яку входили нові виконавські твори такі як «Пісня Богунського полку», фінальний хор з опери Б.Лятошинського «Щорс» та сюїта С.Прокоф'єва.

З масштабних творів хорової літератури О.Сорока, в період з 1937 і по 1940 роки, підготував «Реквієм» Моцарта, вокально-симфонічну сюїту «Олександр Невський» С.Прокоф'єва і симфонію-кантату «На полі Куліковому» Ю.Шапоріна з рядом інших творів.

О.Сорока не пробув довго на посаді головного диригента капели «ДУМКА» бо його перевели у 1940 році у Львів, щоб зміцнити львівську капелу «Трембіта». На не довгий період на чолі капели «ДУМКА» був М.Вериківський. Під час роботи в капелі Вериківській зробив багато речей для формування загальнозначущих засад для виконавської хорової школи. Як композитор, педагог та теоретик-науковець Вериківський започаткував багатожанровість концертного та педагогічного хорового репертуару дотримуючись паритету вітчизняної та зарубіжної музики в програмах.

Композитором також було введено в навчальну програму обов'язкове музично-теоретичний та хоровий аналіз творів. Але бажаючи віддавати більше своїх сил на композиторство, митець передав посаду керівника диригенту П.Г.Гончарову.

З початку Великої Вітчизняної Війни художнім керівником капели «ДУМКА» був заслужений артист УРСР Василь Михайлович Синько (з 1941 по 1943 роки). Він доклав усі зусилля задля того, щоб зберегти цілісність колективу в умовах важкого воєнного часу та щоб зберегти високий рівень виступів капели.

У післявоєнні роки керівництво України створила сприятливі умови для подальшого функціонування капели навіть в ще більш широкому масштабі ніж до війни. Склад капели збільшився, а художнім керівником став Юрій Олександрович Петровський. Йому була доручена робота по відновленню діяльності капели «ДУМКА» чим Петровський і займався у період з 1944 року і до 1946 року.

Після Ю.О.Петровського у 1946 році на посаду керівника капели поставили знову Олександра Назаровича Сороку, котрий переглянувши репертуар капели звільнив його від другорядних творів, що навантажували концертну програму капели, і посилив опір на хор а *capella*. У 1948 році відбувся перший в історії капели «ДУМКА» концерт з використанням виключно творів а *capella*.

У 50-і роки капела «ДУМКА» зберігала у своєму репертуарі сотні класичних творів доповнюючи репертуар ще й новими творами української, російської та зарубіжної класичної музики. У цей період капела «ДУМКА» брала активну участь у всіх громадсько-політичних компаніях, транслювала понад 300 концертів капели по радіо і було записано на платівку понад 200 хорових творів.

Проте пропорційно з ростом майстерності та визнання капели «ДУМКА» росла і думка в Комітеті по справам мистецтва, що увесь успіх колективу

давався йому занадто легко, тому більшість задач капела змогла би вирішити меншим складом. У зв'язку з цим у капелі було проведено скорочення штату, від чого творчі можливості колективу урізалися, бо він вже не міг співати динамічні вокально-симфонічні твори з тою ж силою і динамічними відтінками як раніше. Історична практика діяльності капели «ДУМКА» яскраво свідчить про те, що при кількості хорового складу в 80 осіб в колективі ніколи не було 100% присутності усього складу. А якщо взяти до уваги відсоток захворювання, то капела за архівними даними, в останні 30 років ніколи не виїжджала на гастролі у складі більше ніж 60-65 учасників співочого складу. З цих даних і витікало обмеження у виборі репертуару та голосового навантаження.

Важливим фактором у творчо-виробничій діяльності капели тих років було проведення упорядкування штату, перетарифікація і підвищення заробітної плати творчого складу у 1956 році, що дало змогу об'єктивно проаналізувати та оцінити артистів хору згідно їх кваліфікації. Також це зміцнило матеріальне становище творчих працівників сприяючи на стабілізацію колективу та активізацію творчого процесу.

У 1964 по 1969 року керівником капели «ДУМКА» став Павло Муравський, який прагнув відтворити питомий щедротембральний характер українського академічного співу. До репертуару під час його керівництва увійшли нові хори зі збірки «Шевченкіана» (1964р) А.Штогаренка, твори Ф.Надененка, ліричні «Думи мої» Є.Козака, «Дума про безсмертного Кобзаря» А.Філіпенка.

У 1966 році для подальшої діяльності капели «ДУМКА» було проведено удосконалення штатного розкладу та тарифікація художньо-творчого колективу, що позитивно вплинуло на діяльність капели, зміцнило матеріальне становище артистів та впорядкували юридичний статус тієї частини виконавців на яку припадало головне творче навантаження.

Кризу капели «ДУМКА» намагався подолати диригент М.Кречко прикладаючи на це усі зусилля. Сама криза капели полягала у двох речах:

Скорочення кількості співочих артистів та сумнозвісна радянська цензура. Концепція М.Кречко по виходу із кризи полягала у подоланні заборони на виконання вітчизняної музики. Капела «ДУМКА» виконувала твори М.Березовського, М. Дилецького, Д.Бортянського та А.Веделя з автентичними текстами, опанувала новаторські композиції молодих митців та виконувала кантати з ораторіями Л.Дичко, І.Карабиця і Є.Станковича. Протягом 70-х років це давало можливість апробації творів в Україні для молодих авторів і також це озброїло капелу технічними навичками сучасної хорової стилістики.

Постійна рубрика капели «ДУМКА» «Народна криниця» у роки керівництва М.Кречка оновилася композиціями О.Кошиця, піснями Шевченкового краю, інтерпретаціями шевченківських циклів Б.Лятошинського та диптихою «За байраком байрак».

У 1972 році капела «ДУМКА» відправилася з гастрольми до Сибіру, у 1973 році з новими програмами капела знайомила населення Західного Кавказу і республік Закавказзя з українським хоровим мистецтвом. В 1975 році відбулися гастролі капели по західних областях європейської частини РФСР. У 1979 році колектив відправився у подорож до Болгарії у рамках днів культури і мистецтва України в Болгарії. Концерти капели відбулися в Софії, Костендилі, Михайлограді, Відні, Граці, Габрово та Плавені де від кожного слухача відчувалося щире захоплення хоровим мистецтвом України.

В 1981 році капела «ДУМКА» отримала Державну премію України РМР ім.Т.Г.Шевченка за здобутки та вклад у поширення музичної культури.

У 1984 році керівником капели «ДУМКА» став народний артист України, провідний український хормейстер, академік Академії мистецтв, лауреат Національної премії ім.Тараса Шевченка, повний кавалер «Орден за заслуги» та Герой України Євген Герасимов Савчук.

Під час керівництва Є.Савчуком репертуар капели «ДУМКА» поділився на дві вагомні сфери.

Перша сфера - музика для хору а capella. Традиційні для репертуару

українських хорових колективів обробки народних пісень співіснують з музикою західноєвропейського Відродження, надбання національної духовної спадщини зі зразками російського романтизму.

Друга сфера - вокально-симфонічна музика, де універсалізм капели може дивувати і захоплювати, бо немає такого твору світової класики хорової музики, яку б не виконала капела «ДУМКА». «Страсті за Матфієм» Й.С.Баха, «Прометей» О.Скрябіна, Дев'ята симфонія Людвіга ван Бетховена, «Credo» Кшиштофа Пендерецького, «Пори року» Й.Гайдна, композиції А.Вівальді, В.Моцарта, Й.Брамса, Г.Малера, А.Шнітке. Це тільки частина тих світових класиків котрі досі є у репертуарі капели «ДУМКА», виконання творів котрих і понині радують слухача. Постійно виступаючи на концертах капела «ДУМКА» також робила записи на грамплатівки та у фонд Українського радіо.

У ті роки після тривалого періоду культурної ізоляції, капела стає постійним учасником музичного життя багатьох країн світу (за всю історію до початку керівництва Є.Савчука капела «ДУМКА» виступала за кордоном лише у Франції (1929 рік) та Болгарії (1972рік)). Тільки у 1992 році капела «ДУМКА» давала концерти у Франції, Канаді, Іспанії, Німеччині та США. Цей вихід на інтернаціональну музичну арену супроводжувався позитивними відгуками слухачів, спеціалістів та преси. За дуже короткий період колектив отримав високий міжнародний авторитет стаючи візитною карткою київської хорової школи за рубежом.

Увесь час Є.Савчук ніби звиряв свою працю зі здобутками колективу, а її митецький шлях та самовіддане служіння справі минулих керівників стало предметом його аналізу. І це можна назвати патріотизмом «думчанина», котрий притаманний усім керівникам капели «ДУМКА», та пошуком перспектив у контексті історії творчого колективу. Але з іншого боку прорив на світовий хоровий ринок змусив Савчука запровадити якісно відмінні механізми функціонування капели.

Зараз капела «ДУМКА» це відомий на весь світ хор котрий збирає повні

зали як в Україні так і в країнах по всьому світі, адже художній керівник майстерно обрав шлях всебічного розвитку репертуару: світова класика, старовинна духовна музика, багаті пласти народної пісні, творчість сучасних композиторів. Саме універсальність репертуару та майстерність хорового виконання творів робить кожний концерт капели «ДУМКА» унікальним за програмою та виконавською майстерністю.

Висновки до розділу 2

З історії становлення Національної заслуженої академічної капели України «ДУМКА» можна побачити як один хоровий колектив перетворився на провідну хорову капелу з світовим ім'ям. Дослідити її шлях від початку і до сьогодні, побачити проблеми і їх вирішення, які вплинули на усе хорове мистецтво, бо більшість хорових колективів сьогодні базуються на досвіді капели «ДУМКА» яка вже існує 106 років, якщо починати рахувати з 1918 коли був створений хор співробітників «Дніпровської спілки споживчих сил». Або 103 роки якщо брати за початок створення мандрівної одиниці під назвою «Державна українська мандрівна капела ДУМКА».

Рішення керівників капели «ДУМКА» були провідними та масштабними, як наприклад Н.Городовенко у 1920-х роках конкретизував важливу установу - Не обмежуватися національним надбанням, а в гармонійному співвідношенні звертатися і до музики інших народів та країн. Також Городовенко довів, що принцип самоокупності для капели є фактичною погібеллю і його ж силами як керівника та силами досягнень колективу у 1926 році капела «ДУМКА» була внесена у реєстр державних театрів надаючи їй права окремою юридичної особи що має право отримувати державні та місцеві субсидії.

М.Вериківський же започаткував багатожанровість концертного та педагогічного хорового репертуару дотримуючись паритету вітчизняної та зарубіжної музики в програмах. Композитором також було введено в навчальну

програму обов'язкове музично-теоретичний та хоровий аналіз творів.

Під час керівництва Є.Савчуком репертуар капели «ДУМКА» поділився на дві вагомі сфери: музика для хору а capella та вокально-симфонічна музика.

Зараз виконання церковних творів латиною це часте явище, але усього яких то 50 років тому, подібне виконання було чим-то новаторським із-за радянської цензури. Виконання пісень українською мовою вважалось антисоціалістичним, а зараз це наша гордість. І це можна вважати заслугою керівників та колективу капели «ДУМКА», яка на протязі сотні років невпинно розвивала хорове мистецтво України та просувала через хоровий спів культуру і мову нашої держави.

РОЗДІЛ 3

ДІЯЛЬНІСТЬ КАПЕЛИ «ДУМКА» У ХХІ СТОРІЧЧІ

Національна заслужена академічна капела України «ДУМКА» являється особливо цінним об'єктом національної культурної спадщини українського народу. Згідно з Указом Президента України від 17.04.1997 року №337/97 «Про надання закладам культури статусу національних» капелі присвоїли статус Національний.

Капела є самостійно-творчою організацією, об'єктом державної власності підпорядкованим Міністерству культури і мистецтв України, яка не підлягає роздержавленню і приватизації.

Капела «ДУМКА» здійснює свою творчо-виробничу діяльність відповідно до Конституції України та основ законодавства України про культуру. Капела «ДУМКА» діє як організація, що не займається підприємницькою діяльністю і немає основної мети отримати прибуток.

Капела «ДУМКА» є юридичною особою яка має самостійний баланс, основні фонди, необоротні та оборотні активи, рахунки в відділенні Державної казначейської служби України, власні печатки із зображенням державного герба України та своїм найменуванням та інші необхідні реквізити. Діє на основі Статуту затвердженого Уповноваженим органом управління. Статутний капітал відсутній.

Всі виробничо-технічні, управлінські та творчі підрозділи капели «ДУМКА» знаходяться на умовах оренди приміщення в будинку державних художніх колективів України за адресою: місто Київ, бульвар Тараса Шевченка 50-52, де займають приміщення загальною площею 1231,8 квадратних метрів.

Основний вид економічної діяльності: 90.01 «Театральна та концертна діяльність». Основна діяльність капели не направлена на отримання прибутку.

Капела займається:

- пропагандою національного мистецтва і утвердженням його у світовому просторі;
- організує та проводить концертну і гастрольну діяльність як в Україні так і за її межами;
- бере участь у загальнодержавних та міжнародних мистецьких проектах, фестивалях, конкурсах;
- організує та проводить концерти, авторські вечори та інші культурно-мистецькі заходи;
- творчою співпрацею з талановитими композиторами, діячами музичного мистецтва;
- виступає по радіо та телебаченню.

Відповідно до Рішення Державної податкової інспекції в Шевченківському районі Головного управління ДФС у м.Києві №1626594601992 від 08.12.2016 року капелі «ДУМКА» присвоєно ознаку неприбутковості 0048.

Діяльність капели «ДУМКА» здійснюється за рахунок власних надходжень та видатків Державного бюджету України. Враховуючи, що дана організація не має власного приміщення для публічного виконання творів музичного мистецтва та білетного господарства, державою надається фінансова підтримка яка забезпечує створення сприятливих умов для функціонування та розвитку творчих процесів та покриває поточні витрати, які колектив не в змозі забезпечити власними доходами. Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України №247 від 09.03.2011 року із змінами, обсяг фінансової підтримки не повинний перевищувати 97% фактичного валового доходу, одержаного за результатами діяльності у поточному році. Беручи до уваги те, що державні субсидії, що виділяються організації покривають витрати по заробітній платі та нарахування на неї, відшкодування комунальних послуг та податку на землю, то усі доходи, що були отримані від основної діяльності йдуть на покриття витрат

пов'язаних з утримання капели «ДУМКА» та на виконання статутних задач.

Внутрішня середовище організації формує генеральний директор-художній керівник, який також здійснює управління капелою «ДУМКА» на основі поєднання принципів колегіальності та єдності. Призначається на посаду та звільняється з неї Уповноваженим органом управління у порядку визначеному законодавством України. Права, обов'язки та відповідальність керівника капели «ДУМКА», умови його оплати праці та інші умови найму визначаються контрактом.

Генеральний директор-художній керівник капели:

- здійснює безпосереднє керівництво капелою, організовує і спрямовує виробничу, адміністративну, фінансову та творчі діяльність;
- несе відповідальність за складання і виконання фінансового плану, програми розвитку Капели, результати фінансово-господарської діяльності, виконання показників ефективності діяльності, використання державного майна;
- формує репертуарні плани, визначає строки їх виконання;
- визначає перспективи творчої діяльності Капели;
- самостійно здійснює господарське управління всіма доходами і майном Капели з дотриманням порядку, встановленого Уповноваженим органом управління відповідно до законодавства України;
- здійснює заходи, спрямовані на підвищення рівня організації, управління, виконавчої та фінансової дисципліни, поліпшення творчо-виробничій роботи працівників;
- забезпечує умови для високопродуктивної праці, додержання законодавства про працю, правил і норм охорони праці, техніки безпеки, соціального страхування.

Саме його художній та творчий потенціал забезпечує ефективне функціонування і розвиток капели «ДУМКА», зумовлює існування різних підходів до структурування внутрішнього середовища організацій.

Одним з елементів внутрішнього середовища є цілі, які реалізує колектив

капели «ДУМКА» на чолі з генеральним директором-художнім керівником.

Серед таких цілей є:

- популяризація кращих творів українських композиторів і світової класики як в Україні так і за її межами;
- збереження, популяризації та розвитку кращих виконавських традицій;
- створення умов для зростання професійної майстерності виконавців;
- формування національної диригентсько-хорової школи, шляхом здійснення концертних заходів та інших специфічних форм і видів діяльності.

Саме під обрані цілі формується структура організації, щоб забезпечити необхідний рівень гнучкості й мобільності організаційних дій, спрямованих на забезпечення конкурентоспроможної творчої діяльності.

Внутрішнє середовище, зокрема структура організації, встановлює рівень розподілу праці та організаційні комунікації, а також кадровий склад, трудові й технологічні процеси, що використовують для перетворення ресурсів на необхідний суспільству готовий продукт (концерт).

Генеральний директор призначає директора-розпорядника, своїх заступників та інших працівників. Порядок роботи і повноваження заступників та інших працівників визначаються посадовими інструкціями. Творчий склад формується на конкурсній основі відповідно до чинного законодавства.

Генеральний директор Хору:

- діє без доручення від імені Хору, представляє його інтереси у відносинах з іншими юридичними особами та громадянами, укладає договори, видає доручення, відкриває рахунки в установах банків;
- затверджує за поданням художнього керівника склад постановочних груп і виконавців мистецьких програм;
- згідно з законодавством України спільно з художнім керівником визначає структуру Хору, складає та затверджує штатний розпис Хору в межах граничної чисельності, доведеної Головним управлінням культури виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації);

- згідно з законодавством України затверджує план використання бюджетних коштів Хору за погодженням з Головним управлінням культури виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації);
- подає в установленому законодавством порядку проект річного фінансового плану на затвердження до Головного управління комунальної власності м.Києва виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації);
- видає накази, обов'язкові до виконання всіма працівниками трудового колективу, затверджує посадові інструкції;
- затверджує плани культурно-мистецьких заходів творчої діяльності;
- розпоряджається в установленому порядку коштами та майном Хору;
- здійснює інші, віднесені до його компетенції, функції щодо управління Хором.

Художній керівник Хору призначається на посаду і звільняється з посади наказом генерального директора Хору та має такі обов'язки:

- здійснює керівництво художньо-творчим персоналом Хору;
- забезпечує високий художній рівень програм на площадках, виїздах та гастролях;
- керує комплексом робіт, пов'язаних зі створенням програм;
- розглядає та погоджує з генеральним директором Хору календарні дні показу прем'єрних програм та програм поточного репертуару;
- веде роботу з авторами із створення нових хорових творів, нових програм;
- формує склади постановчих груп та виконавців і подає їх на затвердження генеральному директору Хору;
- здійснює постійний зв'язок з творчими спілками, підбір, розстановку та використання творчих кадрів;
- контролює дотримання творчої та трудової дисципліни художньо-творчим персоналом;
- вносить пропозиції генеральному директору Хору щодо заохочення працівників, а також про дисциплінарні стягнення.

Трудовий колектив Капели та Хору становлять усі працівники, які беруть участь у діяльності на основі трудового договору, а також інших форм, що регулюють трудові відносини працівника з підприємством. Повноваження трудового колективу реалізують трудові відносини працівника з підприємством. Повноваження трудового колективу реалізуються загальними зборами та профспілковим комітетом, члени якого обираються таємним голосуванням на зборах трудового колективу строком на 2-3 роки не менш як 2/3 голосів. Членів профкому не може бути звільнено з роботи або переведено на інші посади з ініціативи адміністрації без згоди профспілкового органу.

Відповідно до штатного розпису загальна чисельність працівників Національної заслуженої академічної капели України «ДУМКА» становить 98,5 одиниць, у тому числі:

- керівні працівники - 7,
- художній персонал - 5,
- артистичний персонал - 76,
- спеціалісти наскрізних професій - 6,5,
- інший персонал - 4.

Колектив організації укомплектований високопрофесійними спеціалістами котрі мають вищу спеціальну освіту, багато з них мають почесні звання, державні нагороди України, що присвоюються за особисті заслуги перед Українською державою громадянам, які мають високу професійну майстерність та високі трудові досягнення.

«Народний артист» - 4 чоловіки (надбавка 40% до посадового окладу)

«Заслужений артист» - 9 чоловік (надбавка 20% до посадового окладу)

«Заслужений діяч мистецтв» - 2 чоловіка (надбавка 20% до посадового окладу)

«Заслужений працівник культури» - 1 чоловік (надбавка 20% до посадового окладу).

Творчий склад Капели підібраний відповідно до вимог хорової капели. Кожен співак такого колективу вільно володіє голосом. Наявність багаторівневої

освіти (музична школа, музичне училище, консерваторія) та розвиненої вокальної техніки, партій і голосів забезпечує необхідну повноту і чистоту звучання, велику технічну рухливість і відносну невтомлюваність.

Керівний склад Капели, зокрема директор розпорядник, головний бухгалтер, проходять навчання та мають ряд сертифікатів та дипломів стосовно підвищення рівня кваліфікації, навчання по процедурам державних закупівель, тощо.

Джерелами формування фінансових ресурсів Капели є:

- капітальні вкладення, субсидії та поточні трансфери з Державного бюджету України;
- кошти від ведення основної діяльності (участь у гастрольно-концертній діяльності та інших концертних заходах);
- доходи від благодійних внесків, безповоротної фінансової та спонсорської допомоги від українських та іноземних громадян та організацій;
- надходження, отримані на підставах не заборонених законодавством України.

Доходи Капели використовуються виключно для фінансування видатків на утримання Капели, реалізації мети, цілей й завдань та напрямів діяльності визначених Статутом.

Основним завданням капели «ДУМКА» є популяризація кращих творів українських композиторів та світової класики, збереження та розвиток кращих виконавських традицій, загальносвітових та національних музично-хорових цінностей, залучення до них слухачів в Україні та за її межами, створення умов для зростання професійної майстерності виконавців, формування національної диригентсько-хорової школи.

Вартість концертів ґрунтується на результативних показниках діяльності національних театрів, національних та державних художніх колективів, концертних і циркових організаціях які затверджуються щороку наказом Міністерства культури України.

Серед затверджених результативних показників по концертній діяльності

для організацій, які не мають власного приміщення я білетного господарства, затверджуються показники, такі як дохід на рік з розбивкою поквартального та кількість концертів, теж з поквартальною розбивкою. Такі результативні показники як кількість обслугованих глядачів, завантаженість глядацької зали, нові постановки не є актуальними і не затверджуються, безпосередньо для капели «ДУМКА».

Цінова політика капели «ДУМКА» базується на розрахунках лімітної вартості концертів для державних заходів та вартості концертів «за домовленістю», для комерційних не менше лімітної вартості.

Художнє керівництво капели «ДУМКА» кожен рік оновлює репертуар новими творами великих та малих форм.

Адміністрація капели «ДУМКА» самостійно планує свою діяльність, визначає стратегію та основні напрямки розвитку. Одним із пріоритетних напрямів діяльності Капели є цілеспрямоване інтегрування в загальноєвропейський і світовий культурно-мистецький простір, що реалізується у розширені співпраці з посольствами та інститутами культури різних країн.

Важливим напрямом роботи капели «ДУМКА» є організація концертної діяльності за кордоном, до сприяє на популяризацію як Національної заслуженої академічної капели України «ДУМКА» так і загальносвітових і національних музично-хорових цінностей української культури.

Скрутне фінансове становище закладів культури на сьогоднішній день не дає змоги повноцінно здійснювати гастролі по Україні без наявності державної фінансової підтримки. Концертні зали, що мають необхідну акустику невеликі за кількістю глядацьких місць, тому доходи від концертної діяльності не можуть покрити витрат пов'язаних з проведенням гастролей. Питання підготовленого глядача теж є одним з основних питань глядацького попиту.

Як визначають видатні музиканти, диригенти і композитори - Національна заслужена академічна капела України «ДУМКА» це один з

найкращих професійних хорових колективів як України так і в цілому світі, що підтверджують номінація за краще хорове виконання премії GRAMMY (2004 року), численні здобутки і нагороди у багатьох міжнародних музичних конкурсах та фестивалях (Ля Шез Дьє, Аленсон, Безаесон, Сен Мало) і відгуки світової преси.

Не раз з великим успіхом капела «ДУМКА» давала концерти в найпрестижніших концертних залах світу - CONCERTGEBOUW (Амстердам, Нідерланди), THE OLD WIC (Лондон, Велика Британія), CARNEGIE HALL (Нью-Йорк, США), Національній опері та Національній філармонії Польщі (Варшава, Польща), національних операх Мехіко (Мексика), Аргентини, Уругваю, Чилі.

Національна заслужена академічна капела України «ДУМКА» виступала з всесвітньо відомими музикантами - Енніо Морріконе, Хосе Каррерасом, Кшиштофом Пендерецьким, і під орудою видатних світових диригентів - Двайта Беннета, Вальтеру Хаупта, Міхаела Шьонгайта. За останні кілька років капелою «ДУМКА» було випущено 22 компакт-диска.

Національна заслужена академічна капела України «ДУМКА» має свою веб-сторінку в інтернеті та сторінку на Facebook які постійно оновлюються даючи можливість відвідувачам сторінки ознайомитися з історією колективу, його сьогоденням, мають змогу прослухати аудіо та відеозаписи капели «ДУМКА». Також записи колективу можна прослухати на You Tube.

В управлінні своєю організацією капела «ДУМКА» використовує органічний тип управління з гнучкою структурою, динамічними та чітко визначеними завданнями, готовністю до змін. Адміністративне управління базується на знаннях та досвіді, самоконтролі та контролі колег, багатонаправленості комунікацій, утримання комунікацій: інформації та поради. Стан зовнішнього середовища постійно піддається чіткому аналізу, а результати даного аналізу використовуються при виборі альтернативних рішень.

Головним завданням капели «ДУМКА» є широка пропаганда і

популяризація класичного вітчизняного та зарубіжного хорового мистецтва, класичної спадщини, відродження української національної культури, сучасного музичного хорового мистецтва, естетичного виховання громадян та популяризація жанрів хорової музики.

Для виконання поставлених цілей капела «ДУМКА» здійснює наступні види творчо-виробничої та фінансово-господарської діяльності:

- популяризує національне хорове мистецтво і утверджує його у світовому просторі;
- організовує і проводить концертну та гастрольну діяльність як в Україні так і за її кордоном;
- бере участь у загальнодержавних і міжнародних мистецьких проектах, фестивалях, конкурсах;
- організовує та проводить концерти, авторські вечори та інші культурно-мистецькі заходи;
- здійснює творчу співпрацю з талановитими композиторами, діячами музичного мистецтва;
- організовує виступи на сценічних майданчиках, радіо та телебаченні;
- здійснює записи на звуконосіях.

Стратегічними напрямками діяльності капели «ДУМКА», відповідно до Статуту, є концертна діяльність в м.Києві, по усій території України та за її кордоном. Головною проблемою для організації даних виступів являється платоспроможність організаторів/замовників даних заходів.

Згідно за Законодавством України, капела «ДУМКА» не маючи власного (не орендного) приміщення, для проведення концертної діяльності, не може мати і вести білетне господарства (тобто реалізовувати квитки на власні виступи). З цієї проблематика виникає необхідність в наявності організаторів, що візьмуть на себе усі витрати пов'язані з проведенням концерту і отримають дохід від продажу випускаємої послуги у вигляді концерту капели «ДУМКА». Власні доходи капели «ДУМКА», отримані від концертної діяльності,

складають усього 3% від власного доходу за відповідний фінансовий період (згідно з Постанови Кабінету Міністрів України від 09.03.2011р. №247 (зі змінами)). Переважна частина валового доходу це підтримка держави у вигляді фінансування, зокрема заробітної плати та нарахувань на неї. Саме такий фінансовий підхід до сфери культури безпосередньо дають можливість значно знизити навантаження на вартість квитка для глядача, скоротивши власні витрати організації на собівартість концерту.

Проведення гастрольної діяльності по Україні та за її кордоном це складна фінансова операція, що потребує значних фінансових вкладень та підтримки зацікавлених імпresарію, що просувають та популяризують виконавську високо професійну та багатогранну творчість капели «ДУМКА», актуальність українського мистецтва за кордоном, яке в теперішній час має великий попит.

Однак без фінансових можливостей імпresарію, який має кошти на покриття витрат капели «ДУМКА» по перевезенню колективу, оплаті проживання під час проведення гастролей та сплаті наданих капелою «ДУМКА» послуг в розмірі, якого ю вистачило на виплату добових учасникам заходу та медичному страхуванні, при певних умов, при виїзду за кордон, капела «ДУМКА» не змогла би проводити повноцінно гастрольну діяльність з тим же комфортом, що і з фінансовими можливостями імпresарію.

Враховуючи велику кількість творчих колективів на території України, керівництво капели «ДУМКА» постійно аналізує та впроваджує заходи щодо недопущення отримання ринкових ризиків.

Фінансові результати господарської діяльності характеризуються сумою отриманого прибутку і рівнем рентабельності. Оскільки Національна заслужена академічна капела України «ДУМКА» являється неприбутковою організацією та отримує фінансову підтримку на оплату праці за нарахування з Державного бюджету, недофінансування на виплату заробітної плати, нарахування та необхідні поточні виробничі витрати капели «ДУМКА» здійснюється за

рахунок власних надходжень. З урахуванням вищесказаного, фінансові коефіцієнти (рентабельність діяльності, рентабельність активів та рентабельність власного капіталу) не розраховуються.

Висновки до розділу 3

У ХХІ сторіччі діяльність капели «ДУМКА» вийшла на новій рівень. Залізний занавіс СРСР знятий і для хорового мистецтва немає ніяких меж та цензури. За ХХІ сторіччя капела «ДУМКА» отримала безліч нагород і визнання, міцно тримаючись за титул провідної капели №1 завдяки набутому досвіду хорового професіоналізму. Цей визначний період повний досягнень і повний проблем, про які детальніше буде розглядатися у розділі 4 із-за специфіки теми. Із самого розділу 3 можна провести аналіз який полягається у розумінні сучасної капели «ДУМКА» коли для неї відкриті усі двері та немає ніяких політичних обмежень як це було буквально 30 років тому. Капела проводить десятки закордонних гастролей кожен рік отримуючи визнання і пропагандуючи здобутки культури України, колектив стабілізувався і вже не проводиться масштабних «чисток» кадрів, зупиняючи колектив на стабільних 98,5 одиниць, цілі діяльності капели «ДУМКА» стабілізувалися і зафіксувалися, а репертуар став монументальним і постійно оновлюється провідними творами європейських та українських композиторів диктуючи «моду» на репертуари для інших хорових колективів України.

РОЗДІЛ 4

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КАПЕЛИ «ДУМКА»

4.1 Аналіз фінансової діяльності капели «ДУМКА» в 2014-2018рр

Національна заслужена академічна капела України «ДУМКА» здійснює свою діяльність за рахунок власних надходжень та видатків Державного бюджету України.

Кількість концертів, що планується, розраховується з урахуванням показників за попередні роки та галузевих норм для працівників театральних видовищних підприємств, відповідно Наказу Міністерства культури і мистецтв України №58 від 17.02.1997 року.

Вартість концертів ґрунтується на результативних показниках діяльності національних театрів, національних та державних художніх колективів, концертних і циркових організаціях, які затверджуються відповідно наказу Міністерства культури України на поточний рік та листа Міністерства культури і туризму України №15\2-697 від 01.06.2007 р.

Цінова політика капели «ДУМКА» базується на розрахунках лімітної вартості концертів для державних заходів та вартості концертів «за домовленістю», для комерційних – не менше лімітної вартості. Однак враховуючи скрутне фінансове становище організацій, на площадках яких виступає капела «Думка», іноді ця вартість занижена (зокрема розрахунки за виступи в приміщенні Національної філармонії України значно нижчі від лімітної вартості).

2014 році Капела «Думка» отримала фінансування, відповідно лімітної довідки, плану асигнувань і плану використання бюджетних коштів на 2014 рік, затверджених Міністерством культури України 07.08.2014 р., фінансування по

КПКВ 1801120 в розмірі 16512700 грн. на заробітну плату та нарахування 20000 грн. на «інші». Кошти в розмірі 16512700 грн. були використані за призначенням:

- на заробітну плату - 12064763 грн.;
- на нарахування - 4447937 грн.;
- на «інші» (послуги хімчистки -10000 грн. та на придбання канцтоварів - 10000 грн.).

За 2014 рік капела «Думка» провела 23 концерти і отримала дохід в розмірі 439111 грн., в порівнянні з запланованими 44 концертами та 439000 грн. Доходу.

Серед концертів було проведено:

- 10 державних концерти;
- 19 власні заходи;
- гастрольні концерти – 8 (з них 4 концерти за кордоном).

Відповідно, від державних заходів доходи склали 97088 грн., від власних заходів - 32000 грн., кошти отримані від гастролей - 310023(на гастролях за кордоном - 202463 грн.).

Кількість концертів зменшена у зв'язку з нестабільною політичною та економічною ситуацією в країні, коли деякі заплановані концерти в 2014 року були скасовані. Ряд концертів пройшли на безоплатній основі.

З 14 жовтня 2013 року Капела “Думка” стала платником податку на додану вартість (Свідоцтво №200145485 від 14.10.2013 року). Тому, починаючи з цього періоду, отримані доходи від проведених концертів почали обраховуватися з ПДВ. Сума ПДВ за 2014 рік склала 39444 грн., а чистий дохід, за відповідний період, складає 399670 грн.

Лімітна вартість концертів в 2014 році, відповідно затверджених Наказом Міністерства культури України від 18.04.2014р. результативних показників фінансово-господарської діяльності, склала 9977 грн. в порівнянні з 8636 грн., в 2013 році.

За 2013 рік Капела “Думка “ провела 37 концертів і отримала дохід в розмірі 413452 грн., в порівнянні з запланованими 44 концертами та 380000 грн. Доходу.

Серед концертів було проведено:

- 9 державних концерти;
- 19 власних заходів;
- 9 гастрольних концертів (з них 8 концерти за кордоном).

Відповідно, від державних заходів доходи склали 77724 грн., від власних заходів - 166694 грн., кошти отримані від гастролей - 169034 (на гастролях за кордоном - 130498 грн.). Сума ПДВ за 2013 рік склала 8761 грн., а чистий дохід, за відповідний період, складає 404691 грн.

Враховуючи те, що капела «ДУМКА» не має власних приміщень для публічного виконання творів музичного мистецтва та не веде білетне господарство, обсяг фінансової підтримки, що забезпечує створення сприятливих умов для функціонування та розвитку творчих процесів та надається для покриття поточних витрат, які колектив не в змозі забезпечити власними доходами, відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України № 247 від 09.03.2011 року, не повинен перевищувати 98 відсотків фактичного обсягу валового доходу, одержаного за результатами діяльності у поточному році.

За 2014 рік загальна сума отриманих доходів склала 16951204 грн., з них :

- власні доходи – чистий дохід від проведених концертів - 399670 грн.
- доходи від отримання державної субсидії - 16532700 грн.

Серед доходів за звітний період існують доходи від амортизації основних засобів придбаних за бюджетні кошти, а саме доходи в сумі 11933 грн. та інші операційні доходи від курсової різниці, які виникли, при внесенні коштів на рахунок, в розмірі 6901 грн.

В 2013 році отримані доходи склали 17037821 грн., з них:

- власні доходи - доходи від проведення концертів 404691 грн.

- доходи від отримання державної субсидії 16620000 грн.
- дохід від амортизації основних засобів, придбаних за бюджетні кошти складає 13130 грн.

Чисельна кількість працівників, відповідно до штатного розкладу, за 2014 рік складає 102 одиниці. Серед них:

- Керівні працівники - 7 чоловік;
- Художній персонал - 6 чоловік;
- Артистичний персонал - 76 чоловік;
- Фахівці, технічні служби та робітники – 13 чоловік;

Серед членів колективу є працівники, які мають почесні звання України і відповідно надбавки за почесні звання :

- «Народний артист» - 1 чоловік (надбавка 40% до посадового окладу);
- «Заслужений артист» - 8 чоловік (надбавка 20% до посадового окладу);
- «Заслужений діяч мистецтв» - 3 чоловіки (надбавка 20% до посадового окладу);
- «Заслужений працівник культури» 2 чоловіка (надбавка 20% від посадового окладу).

За 2014 рік витрати на заробітну плату за звітний період склали: 12018882 грн., з яких 9127 грн. були за рахунок власних доходів, 12009755 грн. за рахунок бюджетного фінансування.

Середньомісячна заробітна плата за 2014 рік склала 9819 грн. з урахуванням надбавок за звання у певних категорій працюючих.

Нарахування на заробітну плату за звітний період склали: 4395018 грн., з яких 2526 грн. за рахунок власних коштів, та 4392492 грн. за рахунок бюджетного фінансування.

За рахунок власних коштів була виплачена заробітна плата по договорах ЦПХ, потреба в яких виникла у зв'язку з виробничою необхідністю.

Серед інших витрат існують витрати за листами тимчасової втрати працездатності перших 5 днів, за рахунок фонду заробітної плати Відповідно

до листа Міністерства фінансів України від 27.09.2013р №31-08410-07-27/28296 та Наказу Мінфіну №48 від 08.02.2014 року «Інструкції про застосування плану рахунків...» нарахування суми оплати працівникам перших п'яти днів тимчасовій непрацездатності що виплачується за рахунок коштів підприємства відносяться на інші витрати.

Сума по лікарняним листам художнього та артистичного персоналу склала – 55006 грн. та нарахування єдиного соціального внеску на загальну суму лікарняних - 55445 грн. Виплати проводились за рахунок бюджетних коштів. Загальна сума виплат по розділу «заробітна плата», відповідно Плану використання бюджетних коштів, склала 12064763 грн., нарахування - 4447937 грн. по КПКВ 1801120.

До інших витрат відноситься сума в розмірі 56 грн.- це частина податкового кредиту, що не включається до складу податкового кредиту у зв'язку з відсутністю податкових накладних.

Станом на 31.12.2014 року, дебіторська заборгованість склала 4818 грн. по розрахунках за виплатам ЄСВ з лікарняних та 9977 грн. за участь у мистецькому проекті «Духовні обрії композитора Лесі Дичко», що проводився Національною Спілкою композиторів при фінансуванні заходу Міністерством культури. Нажаль кошти по розрахунках за цей захід кошти отримані в 2014 році не були.

У зв'язку з тим, що вищезазначена сума капелою «Думка», станом на 31.12.2014 року, отримана не була, виникла заборгованість по розрахунках з розрахункам з банком - 17 грн. та СПД Шелеміна за комплект концертного одягу жіночого - 4983 грн. (кредиторська заборгованість).

Основні витрати Національної заслуженої академічної капели України “Думка” - це собівартість та адміністративні витрати.

Собівартість за 2014 рік становить 14076004 грн., з яких витрати на :

- оплату праці художнього та артистичного персоналу склала - 10034121 грн.
- нарахування на заробітну плату - 3698577 грн.

- транспортне обслуговування - 240540 грн.
- розрахунково - касове обслуговування - 4636 грн.
- відрядження на гастролях - 19560 грн.
- послуги хімчистки - 27040 грн.
- амортизація сценічного майна - 50909 грн.
- матеріальні витрати (фурнітура для ремонту сценічного одягу) - 621 грн.
- витрати на ремонт одягу - 440 грн.

До заробітної плати художнього та артистичного персоналу та нарахувань на неї опосередковано відносяться і витрати перших п'яти днів тимчасової непрацездатності: – 55008 грн. та нарахування єдиного соціального внеску на загальну суму лікарняних - 55445 грн.

Адміністративні витрати за 2014 рік становили 2764859 грн. До їх складу увійшли :

- оплати праці керівного персоналу, фахівців, технічних службовців та робітників - 1984761 грн.
- нарахування на заробітну плату - 696441 грн.
- проценти банку за обслуговування рахунку – 2849 грн.
- витрати на зв'язок – 8615 грн.
- витрати на службові відрядження – 2111 грн.
- амортизація основних засобів – 29746 грн.
- консультаційно-інформаційні послуги – 1880 грн.
- витрати на обслуговування та ремонт орг. техніки - 6401 грн.
- витрати на транспортне обслуговування - 1800 грн.
- витрати на закупівлю тонерів та паперу для ксерокопіювання нот для виробничих потреб, канцелярські товари – 18242 грн.
- витрати на електротовари - 2258 грн.
- витрати на періодичні видання – 4039 грн.
- витрати на придбання сертифікатів ключів для здачі податкової звітності - 282 грн.

- витрати на Веб сайт та його обслуговування - 1649 грн.
- витрати на обслуговування бух.програм - 3785 грн.

За 2014 рік Національна заслужена академічна капела України «Думка» придбала за власні кошти малоцінні необоротні матеріальні активи на загальну суму 61063грн, а саме:

- рах.112 «МНМА»
- контейнер для реквізиту 3 шт.- на суму 4575 грн.
- маршрутизатор 1 шт -317 грн.
- джерело безперебійного живлення 1шт. на суму 1423 грн.
- картрідер 1шт-62 грн.
- чохли для одягу жіночий 40 шт. на сума 2720 грн.
- чохли для одягу чоловічі 40 шт. на суму 1810 грн.
- потплед 1шт. на суму 1176 грн.
- пилозбірник циклонний 1шт. на суму 2417 грн.
- принтер 1шт. на суму 1241 грн.
- холодильник 1шт. на суму 2498 грн.
- очищувач повітря 6 шт. на суму 14964 грн.
- комплекти концертного жіночого одягу на суму 23185 грн.
- намисто (16 шт) на суму 3200 грн.
- сорочки з довгими рукавами 10шт. на суму 1475 грн.

За 2014 рік Капела «Думка » отримала коштів на загальну суму 17077217 грн., а саме:

- надходження від концертів - 429137 грн.
- цільове фінансування - 16532700 грн.
- надходження від фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності на виплату лікарняних, за рахунок ФСС - 107177 грн.
- внесена працівниками капели вартість путівки виданої фондом соціального страхування - 1302 грн.
- курсова різниця при внесенні готівки за закордонні концерти в банк - 6901 грн.

З урахуванням залишку коштів на початок фінансового 2014 року на поточному рахунку в ПАТ Укрсоцбанку в розмірі 4019 грн., кошти на суму 17077988 грн. були використані на:

- товари та послуги - 341892 грн.
- на виплату заробітної плати працівникам - 9809176 грн.
- на відрахування на соціальні заходи - 4880851 грн.
- на виплату сплаченого податку з доходу фізичних осіб - 1785791 грн.
- перерахування військового збору - 73300 грн.
- на сплату ПДВ - 15275 грн.
- перерахування утримань з заробітної плати по судових рішеннях та заявах співробітників – 37583 грн.
- на сплату сплачених профвнесків- 42785 грн.
- витрати на відрядження - 21671 грн.
- на сплату путівки за рахунок фонду соц.страху - 1302 грн.
- на придбання основних засобів на суму - 68362 грн.

Кошти в розмірі 3248 грн. залишились на поточному рахунку в ПАБ Укрсоцбанку у зв'язку з зарахуванням на рахунок коштів від організацій за проведенні заходи в останній день фінансового року.

Необхідність господарської діяльності вимагала провести ряд витрат пов'язаних з придбання періодичних видань, супроводом бухгалтерських програм «Парус» та «Медок», придбанням сертифікатів ключі для подачі електронної звітності. Кошти по цим витратам списуються по мірі використання літератури та наданню послуг.

В результаті фінансово-господарської діяльності за 2014 рік сума отриманого доходу склала 16951204 грн. сума витрат становить 16951372 грн.

Фінансування в 2015 році, враховуючи зміни до річного розпису бюджетних асигнувань від 02.10.2015 року, склало 16767600 грн. з них на заробітну плату 12301800 грн. на нарахування 4465800 грн.

В 2015 році, відповідно до змін від 14.12.2015 року до наказу

Міністерства культури України від 06.03.2015 року, кількість концертів затверджена в розмірі 44 штуки, сума доходів - 520000 грн.

План по концертам і доходам капела «Думка» за 2015 рік виконала в повному обсязі, провівши три державні заходи на суму 31204 грн., три гастрольні концерти: два по Україні та один у Німеччині, заробивши, відповідно 83000 грн. та 74517 грн.

Серед 38 власних заходів: масштабне виконання ораторії Марселя Дюпре «Франція на Голгофі» за участю органіста Дені Вілке та «Німецький Реквієм» Йоханеса Брамса, на загальна сумму 331100 грн.

З 16 січня 2015 року Міністерством доходів і зборів України капелі «ДУМКА» було анульовано реєстрацію платника податку на додану вартість. Доходи в 2015 рік обраховуватись без ПДВ.

Лімітна вартість концертів в 2015 році, відповідно затверджених Наказом Міністерства культури України від 06.03.2015р. результативних показників фінансово-господарської діяльності, склала 11250 грн., в порівнянні з 9977 грн., в 2014 році.

В 2015 році отримані доходи склали 17290612 грн., з них:

- власні доходи - доходи від проведення концертів 520029 грн.
- доходи від отримання державної субсидії 16767600 грн.
- дохід від амортизації основних засобів, придбаних за бюджетні кошти складає
- 2983 грн.

Згідно «Прикінцевих положень» Закону України №76-VIII від 28.12.2014 року, було здійснено заходи щодо оптимізації структури по скороченню чисельність штатних одиниць: у березні місяці скорочено 2 штатні одиниці у червні 1,5 штатні одиниці. Загалом за 2015 рік було скорочено 3% чисельності працюючих в капелі «Думка».

Відповідно до Постанови Кабміну України від 29.04.2015 року № 242 та листа Міністерства культури України №1519/15/13-15 від 14.05.2015 року було знято обмеження з заробітної плати генерального директора-художнього

керівника. Чисельність згідно штатного розпису з 1 червня 2015 року склала 98,5 одиниць:

- Керівні працівники - 7 одиниць;
- Художній персонал - 5 одиниць;
- Артистичний персонал - 76 одиниць;
- Фахівці, технічні служби та робітники – 10,5 одиниць.

Серед членів колективу є працівники, які мають почесні звання України і відповідно надбавки за почесні звання :

- «Народний артист» - 1 чоловік (надбавка 40% до посадового окладу);
- «Заслужений артист» - 8 чоловік (надбавка 20% до посадового окладу);
- «Заслужений діяч мистецтв» - 3 чоловіки (надбавка 20% до посадового окладу);
- «Заслужений працівників культури» - 2 чоловік (надбавка 20% від посадового окладу).

Збільшення заробітної плати відбулося у зв'язку зі змінами в розрахунках оплати праці, пов'язаних з змінами 1 тарифного розряду (1012 грн. Та 1113 грн) та мінімальної заробітної плати (1378 грн.). Також, починаючи з червня 2015 року знято обмеження на заробітну плату генерального директора-художнього керівника. З грудня 2015 року були внесені зміни в штатний розпис, у зв'язку з підвищенням заробітної плати. Кошти на підвищення заробітної плати бюджетом передбачені не були, тому виплачені за рахунок власних коштів. За рахунок власних коштів в 2015 році також виплачувалась заробітна плата по договорах ЦПХ, потреба в яких виникла у зв'язку з виробничою необхідністю.

Середньомісячна заробітна плата в 2015 році, з урахуванням всіх змін склала 10498 грн.

Середня заробітна плата генерального директора-художнього керівника - 27417грн. в порівнянні з 2014 роком підвищилась на 21% за рахунок зняття обмежень. Премія керівникові за 2015 рік не виплачувалась.

Серед інших витрат існують витрати за листами тимчасової втрати

працевдатності перших 5 днів, за рахунок фонду заробітної плати Відповідно до листа Міністерства фінансів України від 27.09.2013р №31-08410-07-27/28296 та Наказу Мінфіну № 48 від 08.02.2014 року «Інструкції про застосування плану рахунків...» нарахування суми оплати працівникам перших п'яти днів тимчасовій непрацевдатності що виплачується за рахунок коштів підприємства відносяться на інші витрати. Сума по лікарняним листам художнього та артистичного персоналу склала – 21060 грн. та нарахування єдиного соціального внеску на загальну суму лікарняних - 35100 грн. Виплати проводились за рахунок бюджетних коштів. Загальна сума виплат по розділу «заробітна плата», відповідно Звіту про використання бюджетних коштів по КПКВ 1801120 , склала 11230180 грн., нарахування - 4465800 грн.

Основні витрати Національної заслуженої академічної капели України “Думка” - це собівартість та адміністративні витрати.

Собівартість за 2015 рік становить – 14370400 грн., з яких витрати на :

- оплату праці художнього та артистичного персоналу склала -10358029 грн.
- нарахування на заробітну плату - 3817575 грн.
- транспортне обслуговування - 89808 грн.
- відрядження на гастролях - 33527 грн.
- витрати на проживання на гастролях - 39339 грн.
- послуги хімчистки - 20220 грн.
- амортизація сценічного майна - 9770 грн.
- матеріальні витрати (фурнітура для ремонту сценічного одягу) - 2132 грн.

Адміністративні витрати за 2015 рік становили 2864072 грн. До їх складу увійшли :

- оплати праці керівного персоналу, фахівців, технічних службовців та робітників - 2092854 грн.
- нарахування на заробітну плату - 689028 грн.
- проценти банку за обслуговування рахунку – 2964 грн.
- витрати на зв’язок – 9879 грн.

- витрати на службові відрядження – 2264 грн.
- амортизація основних засобів – 6655 грн.
- консультаційно-інформаційні послуги – 2200 грн.
- витрати на обслуговування та ремонт орг. техніки - 17191 грн.
- витрати на транспортне обслуговування - 3010 грн.
- витрати на закупівлю тонерів та паперу для ксерокопіювання нот для виробничих потреб, канцелярські товари(матеріальні витрати) – 23284 грн.
- витрати на періодичні видання – 5116 грн.
- витрати на придбання сертифікатів ключів для здачі податкової звітності - 3075 грн.
- витрати на Веб сайт та його обслуговування - 806 грн.
- витрати на обслуговування бух.програм - 5435 грн.

До заробітної плати та нарахувань на неї опосередковано відносяться і витрати перших п'яти днів тимчасової непрацездатності: – 21060 грн. та нарахування єдиного соціального внеску на загальну суму лікарняних - 35100 грн.

За 2015 рік Капела «Думка » отримала коштів на загальну суму 17387085 грн., а саме:

- надходження від концертів - 529798 грн.(519821 грн. доходи від концертів за 2015 рік., 9977 грн - погашення заборгованості за проведений в 2014 році захід)
- цільове фінансування - 16767600 грн.
- надходження від фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності на виплату лікарняних, за рахунок ФСС - 89479 грн.
- курсова різниця при внесенні готівки за закордонні концерти в банк - 208 грн.

Кошти на суму 17378986 грн. були використані на:

- товари та послуги - 226830 грн.
- на виплату заробітної плати працівникам - 9932966 грн.
- на відрахування на соціальні заходи - 4983857 грн.
- на виплату сплаченого податку з доходу фізичних осіб — 1917166 грн.

- перерахування військового збору - 187765 грн.
- на сплату ПДВ - 1458 грн.
- перерахування утримань з заробітної плати по судових рішеннях та заявах співробітників – 40247 грн.
- на сплату сплачених профвнесків - 41123 грн.
- витрати на відрядження - 35791 грн.
- на придбання костюмів та оплата заборгованості, що виникла по розрахунках по них на 01.01.2015 року - 11783 грн.

На 2015 рік у частині зростання валового збитку відбулися зміни в сторону збільшення через збільшення рівня заробітної плати артистичного та художнього персоналу, що становить близько 97,9% собівартості послуг та впливає на показник валового прибутку (збитку). Зростання собівартості відбувається саме у зв'язку з зростанням заробітної плати творчого персоналу, яка обраховується відповідно затверджених нормативів.

Обсяг фінансової підтримки, що надається для покриття витрат, не забезпечених власними доходами на 2015 рік становить 16767600 грн.

В результаті фінансово-господарської діяльності за 2015 рік сума отриманого доходу склала 17290612 грн., сума витрат становить 17290632 грн.

Фінансування за 2016 року, відповідно лімітної довідки від 29.06.2016 року «Про бюджетні асигнування та кредитування на 2016 рік», склало 17170200 грн. з них на заробітну плату 14074243 грн., на нарахування 3095957 грн.

За 2016 року, відповідно Наказу Міністерства культури України №89 від 29.02.2016 року (зі змінами від 22.12.2016 року), кількість концертів затверджена в розмірі 44 штуки, сума доходів - 520000 грн.

План по доходам капела «Думка» за 2016 року виконала в повному обсязі, перевиконавши більш ніж на 16% і отримавши дохід в розмірі 604779 грн.

За 2016 рік було проведено 29 власних заходів, 11 гастрольних заходів, 1 виїзний концерт, 3 бюджетні заходи. Відповідно сума отриманого доходу склала

307220 грн. від власних концертів, 255559 грн. від гастролей за кордон до Польщі, Франції та Німеччини, 12000 грн. від виїзного концерту, 30000 грн. від бюджетного заходу.

Серед творів, з якими виступала Капела «Думка» в 2016 році багато нових програм, які планувалось вивчити і які були представлені глядачам:

- Ф. Ліст «Фауст-симфонія», тв.108, для чоловічого складу хору та симфонічного оркестру;
- Г.Ф.Гендель «ораторія «Ізраїль в Єгипті»;
- «Rock Symphony»;
- Й. С. Баха «Страсті від Іоанна»;
- рок-опера «Notre Dame de Paris»;

Збільшення доходів відбулося у зв'язку з проведенням гастролей в Польщу на Міжнародний фестиваль духовної музики та у Німеччину на фестиваль Церковної музики.

Лімітна вартість концертів за 2016 році, відповідно затверджених Наказу Міністерства культури України № 89 від 29.02.2016 року результативних показників фінансово-господарської діяльності, склала 11818 грн., як і в 2015 році.

За 2016 року в порівнянні з 2015року у частині зростання валового збитку відбулися зміни в сторону збільшення, через збільшення виплат по заробітній платі артистичного та художнього персоналу, що становить 99% собівартості послуг та впливає на показник валового прибутку (збитку). Зростання собівартості відбувається саме у зв'язку з зростанням заробітної плати творчого персоналу, яка обраховується відповідно затверджених нормативів.

Чистий дохід від реалізації послуг за 2016 року складає 604779 тис. гривень, що більше ніж на 16% відповідно факту минулого року. Враховуючи вищезазначене, однак, відбулося зростання валового збитку.

За 2016 року отримані доходи склали 17774979 грн., з них:

- власні доходи – чистий дохід від проведених концертів - 604779 грн.
- доходи від отримання державної субсидії 17170200 грн.

Чисельність згідно штатного розпису за 2016 року залишилась незмінною і склала 98,5 одиниць.

За 2016 року витрати на заробітну плату склали 14372993 грн., з яких 298750 грн. за рахунок власних коштів, та 14074243 грн. за рахунок бюджетного фінансування.

Нарахування на заробітну плату за відповідний період 2016 року склали: 3142783 грн., з яких 46826 грн. - за рахунок власних коштів, та 3095957 грн. за рахунок бюджетного фінансування.

Середньомісячна заробітна плата за 2016 рік склала 12098 грн. з урахуванням надбавок за звання у певних категорій працюючих.

В порівнянні з 2015 року за 2016 року нарахування на заробітну плату зменшились з 36,86% на 22% у зв'язку з Законом України від 24.12.2015 року №909-VIII «Про внесення змін до податкового кодексу України.... Щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 році».

Собівартість за 2016 рік становить - 15017464 грн., з яких витрати на :

- оплату праці художнього та артистичного персоналу склали - 12169100 грн.
- нарахування на заробітну плату - 2677202 грн.
- амортизація ОЗ та ІНМА придбані за власні кошти - 53795 грн.
- транспортне обслуговування - 87560 грн.
- послуги хімчистки – 28872 грн.

Адміністративні витрати за 2016 рік становлять 2711721 грн. До їх складу увійшли:

- оплати праці керівного персоналу, фахівців, технічних службовців та робітників - 2175762 грн.
- нарахування на заробітну плату - 451583 грн.
- проценти банку за обслуговування рахунку – 2988 грн.
- витрати на зв'язок – 11414 грн.

- амортизація основних засобів – 8333 грн.
- витрати на обслуговування та ремонт орг.техніки - 9815 грн.
- витрати на транспортне обслуговування - 2860 грн.
- канцелярські товари (матеріальні витрати) - 26624 грн.
- витрати на періодичні видання - 6678 грн.
- витрати на придбання сертифікатів ключів для здачі податкової звітності - 485 грн.
- витрати на інтернет обслуговування - 1571 грн.
- витрати на програмне обслуговування - 4638 грн.
- витрати на інформаційно-консультаційні послуги - 2200 грн.
- витрати на відрядження - 2756 грн.
- витрати на страхування майна - 3604 грн.
- витрати на сплату адмін.збору для перереєстрації статуту - 410 грн.

Серед інших операційних витрат, окрім витрат по листах тимчасової непрацездатності, існують витрати, що виникли при здачі валюти за гастролі в банк-курсова різниця, в розмірі 3674 грн.

За 2016 рік Капела «Думка» отримала коштів на загальну суму 17810476 грн., а саме:

- надходження від концертів - 604779 грн.
- цільове фінансування - 17170200 грн.
- надходження від фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності на виплату лікарняних, за рахунок ФСС - 35497 грн.

Кошти на суму 13297179 грн були використані на:

- товари та послуги – 199191 грн.
- на виплату заробітної плати працівникам –14344862 грн.
- на відрахування на соціальні заходи - 3142783 грн.
- на виплату сплаченого податку з доходу фізичних осіб – 2593528 грн.
- перерахування військового збору - 216129 грн.
- перерахування утримань з заробітної плати по судових рішеннях та заявах

співробітників та сплату профвнесків – 90954 грн.

- на відрядження - 2756 грн.
- курсові різниці - 3674 грн.
- на придбання ІНМА (рах.112) - 55415 грн.
- на придбання ОЗ (рах.104) - 2721 грн.

Обсяг фінансової підтримки, що надається для покриття витрат, не забезпечених власними доходами за 2016 рік становить 17170200 грн.

В результаті фінансово-господарської діяльності за 2016 року сума отриманого доходу склала 17774979 грн., сума витрат становить 17774988 грн.

Фінансування за 2017 рік, відповідно лімітної довідки від 21.02.2017 року « Про бюджетні асигнування та кредитування на 2017 рік», склало 27999000 грн. з них на заробітну плату 22926275 грн. на нарахування 4940725 грн. та 132000 на відшкодування по комунальним послугам.

Загальна сума касових видатків за 2017 рік склала 27867000 грн. на заробітну плату та нарахування (з/п 22926275 грн. на нарахування 4940725 грн.) та 132000 грн. на виплату відшкодувань по комунальним послугам.

За 2017 рік, відповідно Наказу Міністерства культури України № 117 від 17.02.2017 року, кількість концертів затверджена в розмірі 44 штук, сума доходів - 870000 грн.

План по доходам Капела «Думка» за 2017 рік перевиконала.

За 2017 рік було проведено 61 захід, з яких 17 концертів у м. Києві, 40 гастрольних заходи (3 концерти за кордоном), 1 виїзний концерт, 3 державні заходи. Відповідно сума отриманого доходу склала :

- 239670 грн. від концертів у м. Києві
- 517000 грн. від гастрольних концертів
- 28000 грн. від гастролей за кордон до Польщі та Молдови,
- 27200 грн. від виїзного концерту до Чернігова.
- 59319 грн. від проведення Державних заходів.

Серед власних заходів : масштабне виконання рок-опери «Notre Dame de

Pari» та «Rock Symphony» та рок –опера «Mozart L.Opera».

Лімітна вартість концертів в 2017 році, відповідно затверджених Наказу Міністерства культури України № 117 від 17.02.2017 року результативних показників фінансово-господарської діяльності, склала 19773 грн., в порівнянні з 11818 грн. в 2016 році.

За 2017 рік в порівнянні з 2016 роком у частині зростання валового збитку відбулися зміни в сторону збільшення, через збільшення виплат по заробітній платі артистичного та художнього персоналу, що становить 99% собівартості послуг та впливає на показник валового прибутку (збитку). Зростання собівартості відбувається саме у зв'язку з зростанням заробітної плати творчого персоналу, яка обраховується відповідно затверджених нормативів та відшкодуванням витрат по комунальним платежам.

Чистий дохід від реалізації послуг за 2017 рік складає 876189 тис. гривень, що на 45% більше відповідно факту минулого року.

За 2017 рік отримані доходи склали 28886194 грн., з них:

- власні доходи - доходи від проведення концертів 876189 грн.
- доходи від отримання державної субсидії 27999000 грн.
- дохід від амортизації основних засобів, придбаних за бюджетні кошти складає - 3746 грн.
- дохід в сумі списання сценічно - постановчих засобів, які до 01.07.2000 р не були об'єктом нарахування зносу і обліковувались на додатковому капіталі - 1142 грн.
- дохід від списання основних засобів у частині, яка не списувалась зі статутного капіталу при нарахуванні амортизації після 01.07.2000 р. складає 5845 грн.
- дохід від реалізації дорогоцінних металів при списанні брухту - 272 грн.

Чисельність згідно штатного розпису за 2017 року залишилась незмінною і склала 98,5 одиниць.

За 2017 року витрати на заробітну плату склали :

- 23459626 грн., з яких 533351 грн. за рахунок власних коштів, та 22926275 грн. за рахунок бюджетного фінансування.

Нарахування на заробітну плату за відповідний період 2017 року склали: 5017412 грн., з яких 76687 грн. - за рахунок власних коштів, та 4940725 грн. за рахунок бюджетного фінансування.

Середньомісячна заробітна плата за 2017 рік склала 19747 грн., з урахуванням надбавок за звання у певних категорій працюючих.

Збільшення заробітної плати відбулося у зв'язку з ростом 1 тарифного розряду (1600 грн.) та мінімальної заробітної плати (3200 грн.).

Собівартість за 2017 рік становить – 24198126 грн., з яких витрати на:

- оплату праці художнього та артистичного персоналу склали – 19635738 грн.
- нарахування на заробітну плату - 4326719 грн.
- амортизація ОЗ та ІНМА придбані за власні кошти - 69980 грн.
- транспортне обслуговування - 22748 грн.
- послуги хімчистки – 16183 грн.
- витрати на відрядження - 16898 грн.
- витрати на закупівлю фурнітури для ремонту концертного одягу - 2080 грн.

У зв'язку з підписанням з 2017 року Договору з Фондом держмайна та БДХК капела «Думка» сплачує відшкодування витрат за комунальні послуги та податок на землю.

За 2017 рік відшкодування витрат на теплопостачання, електропостачання та водопостачання збільшили собівартість за рахунок власних коштів на 16342 грн. та 91438 грн. за рахунок бюджету (загальна сума відшкодувань - 107780 грн.).

Адміністративні витрати за 2017 рік становлять 4686926 грн. До їх складу увійшли:

- оплати праці керівного персоналу, фахівців, технічних службовців та робітників - 3823888 грн.
- нарахування на заробітну плату - 690693 грн.

- витрати банку за обслуговування рахунку - 2732 грн.
- витрати на зв'язок – 8979 грн.
- амортизація основних засобів – 32903 грн.
- витрати на обслуговування та ремонт орг. техніки - 17453 грн.
- витрати на транспортне обслуговування - 3010 грн.
- канцелярські товари (матеріальні витрати) –29348 грн.
- витрати на періодичні видання – 8353 грн.
- витрати на інтернет обслуговування - 1512 грн.
- витрати на програмне обслуговування - 6558 грн.
- відшкодування витрат по т\о ліфтів, вивозу сміття, дератизації - 3812 грн.
- відшкодування податку на землю - 43043 грн.
- витрати на діагностику та переробку відходів списаного обладнання - 5310 грн.
- витрати на відрядження - 3097 грн.
- витрати на консультаційно-інформаційні послуги - 2500 грн
- витрати на сертифікати ключі для здачі звітності - 131 грн.
- витрати по страхуванню майна - 3604 грн.

За 2017 рік Капела «Думка » отримала коштів на загальну суму 28927858 грн., а саме:

- надходження від концертів – 876189 грн.
- цільове фінансування - 27999000 грн.
- надходження від фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності на виплату лікарняних, за рахунок ФСС - 52669 грн.

Обсяг фінансової підтримки, що надається для покриття витрат, не забезпечених власними доходами за 2017 рік становить 27999000 грн.

В результаті фінансово-господарської діяльності за 2017 рік сума отриманого доходу склала 28886194 грн., сума витрат становить 28885052 грн., інших витрат 1142 грн. від списання сценічно-постановчих засобів.

Фінансування за 2018 рік, відповідно лімітної довідки від 15.01.2018 року

«Про бюджетні асигнування та кредитування на 2018 рік», по КПКВ 1801120 склало 30824000 грн. з них на заробітну плату 25154000 грн., на нарахування 5534000 грн., на «інші» 136000 грн.

Також, в грудні місяці, капела «ДУМКА» отримала кошти по КПКВ 1801170 на придбання музичного твору А.Гаврилець «Барбівська коляда» в розмірі 100000 грн.

Бюджетні кошти отримані повністю і використані в повному обсязі.

За 2018 рік, відповідно Наказу Міністерства культури України №81 від 15.01.2018 року, кількість концертів затверджена в розмірі 44 штуки, сума доходів — 957000 грн. План по доходами капели «ДУМКА» за 2018 рік перевиконала на 122,9% і доходи склали 1175905 грн.

В 2018 році було проведено 52 власних заходи, з яких: 14 концертів у м.Києві, 30 гастролних заходів (5 за кордоном), 2 виїзних концерти, та 6 державних заходів. Відповідно сума отриманого доходу склала:

- 211333 грн. від концертів у м.Києві.
- 159704 грн. від гастролних концертів по Україні.
- 610868 грн. від гастролей за кордоном до Молдови.
- 63500 грн. від виїзного концерту до Житомира.
- 130500 грн. від державних заходів.

Серед власних заходів: масштабне виконання рок-опери «Notrr Dame de Pari» та «Rock Symphony» «Mozart».

Лімітна вартість концертів за 2018 рік, відповідно затверджених Наказу Міністерства культури України №81 від 25.01.2018 року результативних показників фінансово-господарської діяльності, склала 21750грн., в порівнянні з 19773грн. в 2017 році.

За 2018 рік у порівнянні з 2017 роком у частині зростання валового збитку відбулися зміни в сторону збільшення, через збільшення виплат по заробітній платі артистичного та художнього персоналу, що становить 97,8% собівартості послуг та впливає на показник валового прибутку (збитку).

Зростання собівартості відбувається саме у зв'язку з зростанням заробітної плати творчого персоналу, яка обраховується відповідно затверджених нормативів та відшкодуванням витрат по комунальним платежам.

Чистий дохід від реалізації послуг за 2018 рік складає 1175905 грн., що на 134% більше у порівнянні з 2017 роком.

За 2018 рік отримані доходи склали 31999906грн., з них:

- власні доходи - чистий дохід від проведених концертів — 1175905 грн.
- доходи від отримання державної субсидії — 30824000 грн.

Чисельність згідно штатного розпису за 2018 рік склала 98,5 одиниць.

Витрати на заробітну плату склали:

25663567 грн., з яких 509567грн. за рахунок власних коштів, та 25154000 грн. за рахунок бюджетного фінансування.

Нарахування на заробітну плату, за відповідний період 2018 року склали: 5584731 грн., з яких 50731 грн. з рахунок власних коштів, та 5534000 грн. за рахунок бюджетного фінансування.

Збільшення заробітної плати відбулося у зв'язку з ростом 1 тарифного розряду (1762грн.) та мінімальної заробітної плати (3723 грн.).

Середньомісячна заробітна плата всіх працівників за 2018 рік, з урахуванням всіх змін, склала 21601,9 грн.

Собівартість за 2018 рік становить — 26532527 грн., з яких витрати на:

- оплату праці художнього та артистичного персоналу склали - 21256792 грн.
- нарахування на заробітну плату - 4712010 грн.
- транспортне обслуговування - 30992 грн.
- послуги хімчистки - 37920 грн.
- витрати на відрядження - 362305 грн.
- амортизація ОЗ та НА - 29145 грн.
- матеріальні витрати - 1560 грн.
- оренда майна - 1 грн.

У зв'язку з підписанням Договору з Фондом держмайна та БДХК капела

«ДУМКА» сплачує відшкодування витрат по комунальним послугам та податку на землю.

За 2018 рік ці відшкодування збільшили собівартість на 90673 грн. за рахунок бюджетного фінансування та на 11129 грн. за рахунок власних коштів.

Адміністративні витрати за 2018 рік становлять 5461473 грн. До їх складу увійшли:

- оплати праці керівного персоналу, фахівців, технічних службовців та робітників — 4406775 грн.
- нарахування на заробітну плату — 872721 грн.
- витрати банку за обслуговування рахунку — 4956 грн.
- витрати на зв'язок — 9744 грн.
- амортизація основних засобів — 1662 грн.
- витрати на обслуговування та ремонт орг.техніки — 19603 грн.
- витрати на періодичні видання — 8598 грн.
- витрати на програмне обслуговування — 9933 грн.
- відшкодування витрат по т/о ліфтів, вивозу сміття, дератизації — 5327 грн.
- відшкодування податку на землю — 46704 грн.
- витрати на канцтовари — 34935 грн.
- витрати на господарчі роботи — 9800 грн.
- інтернет послуги — 2700 грн.
- відрядження — 4260 грн.
- витрати на страхування — 12903 грн.
- витрати на виготовлення логотипу — 1440 грн.
- ремонт каналізації — 5364 грн.

За 2018 рік капела «ДУМКА» отримала коштів на загальну суму 17856532 грн., а саме:

- надходження від концертів — 32264437 грн.
- цільове фінансування КПКВ 1801120 — 30824000 грн.
- цільове фінансування КПКВ 1801170 — 100000 грн.

- надходження на виплату лікарняних, за рахунок ФСС — 164532 грн.

Обсяг фінансової підтримки, що надається для покриття витрат, не забезпечених власними доходами за 2018 рік становить 30824000 грн.

В результаті фінансово-господарської діяльності за 2018 рік сума отриманого доходу склала 32005751 грн., сума витрат становить 32005751 грн.

Отже за аналізований період з 2014 по 2017 рік, під час після революційного періоду (акцій протесту Євромайдан 2013-2014 років), анексії Кримського Півострова, анексії частини Луганської та Донецької області с подальшим створення ЛДНР та Анти Терористичної Операції (АТО), можна простежити тенденції в фінансовій діяльності капели «ДУМКА» яка була направлена на оптимізацію діяльності, підвищення фінансових показників та активізації мистецького потенціалу капели «ДУМКИ» в повній мірі. Окрім підвищення кількості концертів на території України та власних заходів, значно збільшилася і кількість гастрольних концертів, що направлені в першу чергу на поширення досягнень хорового мистецтва та культури України в цілому згідно з поставленими задачами у Статуті капели «ДУМКА». За аналізований період 2014-2017 роки простежується і позитивна тенденція підвищення відсотку чистого доходу та підвищення валового збитку в зв'язку з підвищенням витрат на заробітню плату артистичного та художнього персоналу, яка складає 99% собівартості послуг та впливає на показник валового прибутку (збитку).

4.2 Аналіз фінансової діяльності капели «ДУМКА» в 2020-2021рр.

За 2020 рік капела «ДУМКА» отримала фінансування відповідно до лімітної довідки про бюджетні асигнування та кредитування, плану асигнувань та плану використання бюджетних коштів на 2020 рік, затверджених Міністерством культури та інформаційної політики України 27.04.2020р., та зі змінами, затвердженими від 14.09.2020р., заплановане фінансування по КРКВ 3801120 в розмірі 37159700 грн.: на заробітну плату та нарахування -

36994700грн., на «інші» - 165000 грн. Виділені кошти були використані за призначенням: на заробітну плату 30345137 грн., на нарахування 6649563 грн. та на «інші» 157208грн.

В 2020 році були отримані бюджетні кошти за КПКВК 3801320 «Державна підтримка сфери культури, туризму та креативних індустрій у зв'язку з дією обмежувальних заходів, пов'язаних із поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, та її наслідками, за рахунок коштів, які виділені із фонду боротьби з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2, та її наслідками» в розмірі 44320 грн., які були використані в повному обсязі на придбання одноразових масок, резинових рукавичок та антисептиків для обробки рук та дезінфекцій приміщень.

За 2020 рік було проведено лише 4 власних заходи. Відповідно сума отриманого доходу склала 107000 грн. на відміну від затверджених 1180000 грн. та 44 концерти. Лімітна вартість концертів в 2020 році, відповідно затверджених Наказу Міністерства культури, молоді та спорту України №1279 від 04.03.2020 року результативних показників фінансово-господарської, склала 26818 грн. в порівнянні з 26136 грн. в 2019 році.

Розбіжності по доходах та концертах в 2020 році виникла у зв'язку з встановленням в Україні карантину та обмеженню масових заходів, при поширенні коронавірусом хвороби, згідно Постанови Кабінету Міністрів України №211 від 11.03.2020р.

У зв'язку з цим, ряд запланованих заходів в Україні та за її межами були скасовані, а гастрольний тур в Нідерланди та Польщу перенесений на наступний рік.

Лише завдяки введенню в дію Постанови Кабінету Міністрів України №1297 від 23.12.2020 року «Про внесення до змін до п.6 Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті Міністерству культури та інформаційної політики за деякими програмами» були зняті обмеження щодо

обсягу фінансової підтримки національним художнім колективам і концертним організаціям, які підпали під дію обмежувальних заходів, встановлених урядом для запобігання поширенню коронавірусу COVID-19, та у зв'язку з цим суттєво втратили власні доходи. Зняття обмежень призупинило на 2020 рік дію Постанови Кабінету Міністрів України №257 від 09.03.2011р. із змінами, де зазначалось, що обсяг фінансової підтримки не повинний перевищувати 97% фактичного валового доходу, одержаного за результатами діяльності у поточному році для організацій, які не має приміщень для публічного виконання творів музичного мистецтва та білетного господарства, і отримують від держави фінансову підтримку, що забезпечує створення сприятливих умов для функціонування та розвитку творчих процесів та покриває поточні витрати, які колектив не в змозі забезпечити власними доходами.

За 2020 рік у порівнянні з 2019 роком у частині зростання валового збитку відбулися зміни в сторону збільшення, через збільшення виплат по заробітній платі артистичного та художнього персоналу, що становить 99,7% собівартості послуг та впливає на показник валового прибутку (збитку). Зростання собівартості відбувається саме у зв'язку з зростанням заробітної плати творчого персоналу, яка обраховується відповідно затверджених нормативів та відшкодуванням витрат по комунальним платежам.

Чистий дохід від реалізації послуг за 2019 рік склав 1492915 грн., за 2020 рік — 107000 грн.

За 2020 рік отримані доходи склали 37258908грн., з них:

- власні доходи - чистий дохід від проведених концертів — 107000 грн.
- доходи від отримання державної субсидії по КРКВ 3801120 — 37151908 грн.

Також в 2020 році є дохід від нарахування амортизації на МНМА, придбані за бюджетні кошти в минулих роках — 20000 грн.

Чисельність, згідно штатного розпису, за 2020 рік залишилася у розмірі 98,5 одиниць.

За 2020 рік витрати на заробітну плату склали:

- 30375631 грн., з яких 30494 грн. за рахунок власних коштів, та 30345137 грн. за рахунок бюджетного фінансування.

Нарахування на заробітну плату за відповідний період 2020 року склали: 6649563 грн., за рахунок бюджетного фінансування.

Збільшення заробітної плати відбулося у зв'язку з ростом 1 тарифного розряду (2102 грн.) та мінімальної заробітної плати (4723 грн.), а з вересня місяця відповідно 2225 грн. та 5000 грн.

Собівартість за 2020 рік становить — 31085374 грн., з яких витрати на:

- оплату праці художнього та артистичного персоналу склали — 25374424 грн.
- нарахування на заробітну плату — 5592732 грн.
- амортизація НА — 20000 грн.
- витрати на відрядження — 120 грн.
- послуги хімчистки — 8800 грн.

У зв'язку з підписанням Договору №7458 від 10.06.2019 року між РВ Фонду державного майна України по м.Києву та БДХК капела «ДУМКА» сплачує відшкодування витрат за комунальні послуги такі як тепло, електроенергія, вода. За 2020 рік ці відшкодування збільшили собівартість на 89298 грн. за рахунок бюджетного фінансування.

Адміністративні витрати за 2020 рік становлять 6237854 грн. До їх складу увійшли:

- оплати праці керівного персоналу, фахівців, технічних службовців та робітників — 5001207 грн.
- нарахування на заробітну плату — 1056831 грн.
- амортизація ОЗ та НА — 7502 грн.
- витрати банку за обслуговування рахунку — 4503 грн.
- витрати на зв'язок — 12812 грн.
- витрати на обслуговування та ремонт орг.техніки — 6390 грн.
- витрати на періодичні видання — 2370 грн.
- витрати на інтернет обслуговування — 1620 грн.

- витрати на програмне обслуговування — 7746 грн.
- відшкодування витрат по т/о ліфтів, вивозу сміття, дератизації — 7063 грн.
- відшкодування податку на землю — 61560 грн.
- матеріальні витрати — 54413 грн.
- консультативно-інформаційні послуги — 6900 грн.
- витрати на адміністративний збір — 1261 грн.
- витрати на підготовку до опалювального сезону — 2630 грн.
- послуги по страхуванню майна — 3046 грн.

За 2020 рік капела «ДУМКА» отримала коштів на загальну суму 37244527 грн, а саме:

- надходження від концертів — 107000 грн.
- цільове фінансування по КПКВ 3801120 — 37151908 грн.
- цільове фінансування по КПКВ 3801320 — 44320 грн.
- надходження від фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності на виплату лікарняних за рахунок ФСС — 48299 грн.

Необхідність господарської діяльності вимагала проведення ряду витрат пов'язаних з придбанням періодичних видань, послуги інтернету. Кошти по цим витратам списуються по мірі використання літератури та наданню послуг.

В результаті фінансово-господарської діяльності за 2020 рік сума отриманого доходу склала 37323228 грн., сума витрат — 37323228 грн.

Фінансування за 2021 рік, відповідно лімітної довідки «Про бюджетні асигнування та кредитування на 2021 рік», плану асигнувань і плану використання бюджетних коштів на 2021 рік, затверджених Міністерством культури України 18.01.2021 року заплановане фінансування по КПКВ 3801120 в розмірі 46377700 грн. на заробітну плату, нарахування та інші, з них на заробітну плату - 37858700 грн. на нарахування — 8329000 грн. та «інші» - 190000 грн. Кошти були використані повністю і за призначенням.

За 2021 рік було проведено 46 концертів, на відміну від затверджених 44.

Відповідно сума отриманого доходу склала 1580507 грн., на відсутні від

затверджених 1580000 грн.

Серед заходів ряд державних концертів (3 штуки), зокрема участь у культурно-мистецькому заході «Від класики до сучасності» в рамках XXXII міжнародного фестивалю «Київ Мюзик Фест».

В листопаді 2021 року капелою «ДУМКА» були проведені масштабні закордонні гастролі у м.Нідерланди, де колектив провів 33 концерти, отримавши 1152829грн. доходу.

За гастролі до м.Харкова капела «ДУМКА» отримала кошти в розмірі 121660грн., взявши участь в Міжнародному музичному фестивалі «Харків Мюзик Фест» та провела 3 концерти.

Серед власних заходів виконання української духовної музики в Будинку вчителя, участь у Міжнародному музичному фестивалі «Харків Мюзик Фест», участь у конкурсі «Українська концертна увертюра» до 30-ї річниці Незалежності України та участь у культурно-мистецькому проєкті «Національний хоровий фестиваль до 30-річчя Незалежності України».

Лімітна вартість концертів за 2021 рік відповідно до затверджених Наказом Міністерства культури і інформаційної політики України №59 від 04.02.2021 року результативних показників фінансово-господарської діяльності, склала 35909грн., в порівнянні з 26818 грн. в минулому році.

За 2021 рік в порівнянні з минулим 2020 роком у частині зростання валового збитку відбулися зміни в сторону збільшення, через збільшення виплати по заробітній платі артистичного та художнього персоналу, що становить 99,4% собівартості послуг та впливає на показник валового прибутку(збитку). Зростання собівартості відбувається саме у зв'язку з зростанням заробітної плати творчого персоналу, яка обраховується відповідно затверджених нормативів та відшкодуванням витрат по комунальним платежам.

За 2021 рік отримані доходи склали 47988679 грн., з них:

- власні доходи - чистий дохід від проведених концертів 1580507 грн.
- доходи від отримання державної субсидії — 46377700 грн.

- дохід від амортизації основних засобів, придбаних за бюджетні кошти складає — 20000 грн.
- дохід від амортизації повернутої по гарантії запчастини комп'ютера — 1365 грн.
- дохід від курсових різниць — 9107 грн.

Чисельність згідно штатного розпису за 2021 рік залишилася незмінною.

За 2021 рік витрати на заробітну плату склали 37926970 грн. з них:

- 37858700 грн. за рахунок бюджетного фінансування.
- 68270 грн. за рахунок власних коштів.

Нарахування на заробітну плату за відповідний період 2021 року склали: 8329000 грн. за рахунок бюджетного фінансування та 83730 грн. за рахунок власних коштів.

Збільшення заробітної плати відбулося у зв'язку з ростом 1 тарифного розряду (2270грн.) та мінімальної заробітної плати (6000грн.) з 1 січня 2021 року та відпоaidно 2893 грн. і 6500 грн. з грудня 2021 року.

Середньомісячна заробітна плата всіх працівників за 2021 рік, з урахуванням всіх змін, склала 33461 грн. в порівнянні з 27545 грн у 2020 році.

Собівартість за 2021 рік становить — 39241748 грн., з яких витрати на:

- оплату праці художнього та артистичного персоналу склали — 30930814 грн.
- нарахування на заробітну плату — 6951034 грн.
- амортизація НА — 21980 грн.
- відрядження колективу на гастролі по Україні — 1073049 грн.
- транспортні витрати — 44260 грн.
- витрати на ремонт концертних костюмів — 4107 грн.
- послуги хімчистки — 49550 грн.
- послуги по страхуванню життя — 49999 грн.

У зв'язку з підписанням Договору з Фондом держмайна та БДХК капела «ДУМКА» сплачує відшкодування витрат на оренду приміщення, комунальні послуги та податку на землю. За 2021 рік ці відшкодування збільшили

собівартість на 116955 грн. за рахунок бюджетного фінансування.

Адміністративні витрати за 2021 рік становлять 8740526 грн. До їх складу увійшли:

- оплати праці керівного персоналу, фахівців, технічних службовців та робітників — 6996156 грн.
- нарахування на заробітну плату — 1461696 грн.
- витрати банку за обслуговування рахунку — 13948 грн.
- витрати на зв'язок — 20983 грн.
- амортизація основних засобів — 24073 грн.
- витрати на обслуговування та ремонт орг.техніки — 20010 грн.
- витрати на інтернет обслуговування — 1620 грн.
- витрати на програмне обслуговування — 18379 грн.
- відшкодування витрат по т/о ліфтів, вивозу сміття, дератизації — 11485 грн.
- відшкодування податку на землю — 61560 грн.
- матеріальні витрати — 69431 грн.
- оренда приміщень — 1 грн.
- ремонт меблів — 31300 грн.
- підготовка до опалювального сезону — 2369 грн.
- послуги страхування майна — 3045 грн.
- консультаційно-інформаційні послуги — 4470 грн.

За 2021 рік капела «ДУМКА» отримала коштів на загальну суму 48650523 грн., а саме:

- надходження від концертів — 1589727 грн.
- цільове фінансування — 46377700 грн.
- надходження від фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності на виплату лікарняних, за рахунок ФСС — 683096 грн.

Обсяг фінансової підтримки, що надається для покриття витрат, не забезпечених власними доходами за 2021 рік становить 46377700 грн.

В результаті фінансово-господарської діяльності за 2021 рік сума

отриманого доходу склала 47988679 грн. (з урахуванням інших доходів), сума витрат становить 47988679 грн. (з урахуванням інших витрат).

За аналізований період під час пандемії COVID-19 можна побачити, що перший рік для капели «ДУМКА», як і для усіх театральних-видовищних та концертних організацій, виявився критичним і непередбачуваним. Із-за введення карантину та карантинних обмежень, діяльність концертних організацій виявилася неможливою по своїй суті і тільки після цілого року фактичної ізоляції від зовнішнього світу, з новими силами відбувся новий спалах концертної діяльності як за кордоном так і в межах України. Важливо уточнити, що під час карантинних обмежень, наповнення залу не повинна була перевищувати 50% відсотків, із-за чого можна сказати, що для досягнення 100% показників до карантинного періоду, потрібно робити подвійну роботу що підвищує навантаження на увесь механізм концертної діяльності. Знаючи про даний факт, можна в повній мірі зрозуміти яку насправді зробила роботу капела «ДУМКА» та інші концерти та театральні-видовищні організації, щоб вийти на стандартні показники.

4.3 Аналіз фінансової діяльності капели «ДУМКА» в 2022-2023рр.

Фінансування за 2022 рік, відповідно лімітної довідки «Про бюджетні асигнування та кредитування на 2022 рік» плану асигнувань і плану використання бюджетних коштів на 2022 рік, затверджених Міністерством культури України 19.01.2022 року заплановане фінансування по КПКВ 3801120 в розмірі 45328200 грн. на заробітну плату нарахування та інші, з них на заробітну плату – 36990200 грн. на нарахування - 8136200 грн. «інші» - 199800 грн. Кошти були використані повністю.

За 2021 рік було проведено 45 концертів, на відміну від затверджених 44.

Відповідно сума отриманого доходу склала 1580507 грн., на відміну від затверджених 1580000 грн.

За 2022 рік було проведено 45 концертів, з них 42 концерти за кордоном та 3 концерти в м.Києві. Серед заходів 2022 року масштабні гастролі у Польщу на щорічний Міжнародний фестиваль хорових колективів та гастрольний тур до Нідерландів. Відповідно сума отриманого доходу за закордонні концерти склала 4020958 грн та 152153 грн. за концерти в м. Києві. Загальна сума доходів 4173111 грн., на відміну від затверджених 1708600 грн. та 44 концертів. План по доходах за 2022 рік перевиконано на 144,3%.

Серед власних заходів виконання української духовної музики:

- Кирило Стеценко - Благослови, душе моя, Господа.
- Микола Леонтович - У царствії твоїм.
- Олександр Кошиць - Іже херувиме.
- Кирило Стеценко - Милість спокою.
- Кшиштоф Пендерецький - Agnus Dei з Польського Реквієм.
- Дмитро Бортнянський – XXXII Концерт «Скажи ми Господи...»; IX Концерт «Сей день».
- Володимир Зубицький - Гори мої; Дримба.
- Микола Лисенко - Молитва за Україну.
- Гордій Гладкий - Заповіт, опр. Борис Лятошинський.
- Данило Крижаніський - Реве та стогне Дніпр широкий, опр. Віктор Косенко.
- Євген Станкович - Садок вишневий.
- Олександр Шимко – Вирій – ораторія (прем'єра).

Лімітна вартість концертів за 2022 рік та затверджених Наказом Міністерства культури і інформаційної політики України №42 від 31.01.2022 року результативних показників фінансово-господарської діяльності, склала 38832 грн., в порівнянні з 35909 грн. в 2021 році.

За 2022 рік в порівнянні з 2021 роком у частині зростання валового збитку відбулися зміни в сторону збільшення, через збільшення виплат по заробітній платі артистичного та художнього персоналу, що становит 84,6% собівартості послуг та впливає на показник валового прибутку(збитку).

Зростання собівартості відбувається саме у зв'язку з зростанням заробітної плати творчого персоналу, яка обраховується відповідно затверджених нормативів та відшкодуванням витрат по комунальним платежам, а також значних витрат по проведенню масштабних закордонних гастролей.

За 2022 рік отримані доходи склали 49574874 грн., з них:

- власні доходи – чистий дохід від проведених концертів 4173111 грн.
- доходи від отримання державної субсидії 45328200 грн.
- дохід від амортизації основних засобів, придбаних за бюджетні кошти складає - 20000 грн
- дохід від курсових різниць - 53563 грн.

Чисельність згідно штатного розпису за 2022 рік склала 98,5 одиниць:

- Керівні працівники -7 одиниць.
- Художній персонал – 5 одиниць.
- Артистичний персонал - 76 одиниць.
- Фахівці ,технічні служби та робітники – 10,5 одиниць.

Серед членів колективу є працівники, які мають почесні звання України і відповідно надбавки за почесні звання:

- «Народний артист» – 4 чоловіки – надбавка 40% до посадового окладу;
- «Заслужений артист» - 8 чоловік – надбавка 20% до посадового окладу;
- «Заслужений діяч мистецтв» - 2 чоловік - надбавка 20% до посадового окладу;
- «Заслужений працівників культури» – 1 чоловік - надбавка 20% від посадового окладу.

За 2022 рік витрати на заробітну плату склали 37237620 грн.:

- 36990200 грн. за рахунок бюджетного фінансування.
- 247420 грн. за рахунок власних коштів.

Нарахування на заробітну плату за відповідний період 2022 року склали 8206661 грн:

- 8138200 грн. за рахунок бюджетного фінансування та 68461 грн. за рахунок власних коштів.

В 2022 році заробітна плата обраховувалась відповідно до 1 тарифного розряду (2893 грн.) та мінімальної заробітної плати 6500 грн. з 1 січня та 6700 грн. з 1 грудня. Зменшення заробітної плати відбулося у зв'язку з обмеженням фінансування на 2022 рік. (зменшення його МКІП України в квітні місяці на 10% від затверджених. згідно потреби) економією коштів на її виплату за рахунок осіб, що перебувають за кордоном на час воєнного стану та мобілізованих.

Середньомісячна заробітна плата всіх працівників за 2022 рік, з урахуванням всіх змін, склала 31345 грн. в порівнянні з 34354 грн. в 2021 році.

Собівартість за 2022 рік становить – 42526977 грн., з яких витрати на:

- оплату праці художнього та артистичного персоналу склали – 31638238 грн.
- нарахування на заробітну плату - 7039619 грн.
- амортизація НА - 20000 грн.
- відрядження колективу на гастролі по Україні - 2952155 грн.
- транспортні витрати - 598500 грн.
- страхування колективу для закордонних гастролей - 68965 грн.
- послуги хімчистки - 16740 грн.

У зв'язку з підписанням Договору з Фондом держмайна та БДХК Капела «ДУМКА» сплачує відшкодування витрат за оренду приміщення, комунальні послуги та податку на землю. За 2022 рік ці відшкодування збільшили собівартість на 184790 грн. за рахунок бюджетного фінансування та на 488 грн. за рахунок власних коштів.

Адміністративні витрати за 2022 рік становлять 7005352 грн. До їх складу увійшли:

- оплати праці керівного персоналу, фахівців, технічних службовців та робітників - 5599382 грн.
- нарахування на заробітну плату - 1167042 грн.
- витрати банку за обслуговування рахунку – 31578 грн
- витрати на зв'язок – 26593 грн.

- амортизація основних засобів – 34343 грн.
- витрати на обслуговування та ремонт орг. техніки – 8016 грн.
- витрати на інтернет обслуговування - 1755 грн.
- витрати на програмне обслуговування - 13119 грн.
- відшкодування витрат по т\о ліфтів, вивозу сміття, дератизації - 4767 грн.
- відшкодування податку на землю - 67203 грн.
- грошова оцінка орендованого приміщення - 7500 грн.
- оренда приміщень - 6501 грн.
- юридичні послуги - 15500 грн.
- послуги по страхуванню майна - 8232 грн.
- закупівля канцтоварів та миючих засобів - 13821грн.

За 2022 рік Капела «ДУМКА » отримала коштів на загальну суму 35984202 грн., а саме:

- надходження від концертів – 4173111 грн.
- цільове фінансування - 45328200 грн.
- надходження від фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності на виплату лікарняних, за рахунок ФСС - 312056 грн.

Обсяг фінансової підтримки, що надається для покриття витрат, не забезпечених власними доходами за 2022 рік становить 45328200 грн.

Фінансування за 2023 рік, відповідно лімітної довідки «Про бюджетні асигнування та кредитування на 2023 рік» плану асигнувань і плану використання бюджетних коштів на 2023 рік, затверджених Міністерством культури України 06.01.2023 року заплановане фінансування по КПКВ 3801120 в розмірі 40795400 грн. на заробітну плату, нарахування та інші, з них на заробітну плату – 33275100 грн. на нарахування - 7320500 грн. «інші» - 199800 грн. Кошти були використані повністю.

За 2023 рік було проведено 48 концертів, з них 42 концерти за кордоном та 6 концертів в м.Києві. Серед заходів 2023 року гастрольний тур до Нідерландів та Франції. Відповідно сума отриманого доходу за закордонні концерти склала

3690135 грн та 120000 грн. за концерти в м. Києві. Загальна сума доходів 4079540 грн., на відміну від затверджених 1480000 грн. та 44 концертів. План по доходах за 2023 рік перевиконано майже на 150%.

Серед власних заходів:

- Виступ у концерті Духовної музики в Будинку вчителя.
- Виступ в Національній філармонії України з концертною програмою творів Ю.Іщенко «Симфонічна містерія Воскресіння» та А.Дворжака «МЕСА Ре мажор, тв..86».
- 3 концертні виконання твору Романа Григоріва «Kyrie eleison».
- Виступ у XXXIV міжнародному фестивалі «Київ Музик Фест-2023».

Серед гастрольних заходів:

- Участь у 10 виступах (флешмобах) з популяризації української хорової та пісенної творчості українських композиторів під час гастрольного туру у Республіці Нідерланди.
- 26 концертних виступів у концертному турі по Республіці Нідерланди з програмою:
 - Антоніо Дворжак Увертюра.
 - Мирослав Скорик Іспанські танці.
 - Українська народна пісня «Стоїть гора».
 - Енріко Марріконе Кіно-рай.
 - Говард Шор пісні з кінофільму Володар Перстнів.
 - Карл Орф Карміна Бурана.
- 6 концертних виступів у концертному турі по Французькій Республіці з програмою: українська духовна музика та обробки українських народних пісень.

Лімітна вартість концертів за 2023 рік та затверджених Наказом Міністерства культури і інформаційної політики України № 38 від 01.02.2023 року результативних показників фінансово-господарської діяльності, склала 33636 грн., в порівнянні з 38832 грн. в минулому році.

За 2023 рік в порівнянні з 2022 роком у частині валового збитку відбулися

зміни в сторону зменшення, у зв'язку з скороченням об'єму виплат по заробітній платі за 2023 рік через недофінансування відповідно потреби, та введення в капелі ряду заходів з метою недопущення заборгованості по заробітній платі та нарахуванню.

За 2023 рік отримані доходи склали 44669625 грн., з них:

- власні доходи – чистий дохід від проведених концертів 3810135 грн.
- доходи від отримання державної субсидії 40795400 грн.
- дохід від амортизації основних засобів, придбаних за бюджетні кошти складає 20000 грн
- дохід від курсових різниць - 44090 грн.

Чисельність працівників за 2023 рік залишилася незмінною.

За 2023 рік витрати на заробітну плату склали 34059868 грн.:

- 33275100 грн. за рахунок бюджетного фінансування.
- 784768 грн. за рахунок власних коштів.

Нарахування на заробітну плату за відповідний період 2023 року склали 7504884 грн:

- 7320500 грн. за рахунок бюджетного фінансування та 184384 грн. за рахунок власних коштів.

В 2023 році заробітна плата обраховувалась відповідно до 1 тарифного розряду (2893 грн.) та мінімальної заробітної плати 6700 грн. Зменшення заробітної плати в 2023 році відбулося у зв'язку з обмеженням фінансування на її виплату та нарахування.

Середньомісячна заробітна плата всіх працівників за 2023 рік, з урахуванням всіх змін, склала 28670 грн. в порівнянні з 31345 грн. в 2022 роком.

Собівартість за 2023 рік становить – 38232293 грн., з яких витрати на:

- оплату праці художнього та артистичного персоналу склали - 28974886 грн.
- нарахування на заробітну плату – 6392420 грн.
- амортизація НА - 20000 грн.

- відрядження колективу на гастролі по Україні - 2514795 грн.
- транспортні витрати - 7138 грн.
- страхування колективу для закордонних гастролей - 89838 грн.
- послуги хімчистки - 37120 грн.

У зв'язку з підписанням Договору з Фондом держмайна та БДХК Капела «ДУМКА» сплачує відшкодування витрат за оренду приміщення, комунальні послуги та податку на землю. За 2023 рік ці відшкодування збільшили собівартість на 195200 грн. за рахунок бюджетного фінансування та на 844 грн. за рахунок власних коштів.

Адміністративні витрати за 2023 рік становлять 6408529 грн. До їх складу увійшли:

- оплати праці керівного персоналу, фахівців, технічних службовців та робітників - 5084982 грн.
- нарахування на заробітну плату - 1112464 грн.
- витрати банку за обслуговування рахунку – 32045 грн
- витрати на зв'язок – 31651 грн.
- амортизація основних засобів – 2489 грн.
- витрати на обслуговування та ремонт орг. техніки – 14612 грн.
- витрати на інтернет обслуговування - 1755 грн.
- витрати на програмне обслуговування - 16570 грн.
- відшкодування витрат по т\о ліфтів, вивозу сміття, дератизації - 7958 грн.
- відшкодування податку на землю - 77027 грн.
- послуги по страхуванню майна - 12107 грн.
- закупівля канцтоварів та миючих засобів - 14869грн.

За 2023 рік Капела «ДУМКА» отримала коштів на загальну суму 44896564 грн., а саме:

- надходження від концертів - 3810135 грн.
- цільове фінансування - 40795400 грн.
- надходження від фонду соціального страхування з тимчасової втрати

працездатності на виплату лікарняних, за рахунок ФСС-291029грн.

В результаті фінансово-господарської діяльності за 2023 рік сума отриманого доходу склала 44669625 грн, сума витрат становить 44669625 грн., в т.ч різниця валютних курсів від операційних доходів 44090 грн. та операційних витрат 28803 грн.

За аналізований період 2022-2023 роки, під час воєнного стану та бойових дій по всіх східній та південній частині України, капела «ДУМКА», із-за неможливості проводити повноцінну концертну діяльність на території України із-за постійної небезпеки, взяла свій курс на посилення гастрольної діяльності за кордоном країни. У цей занадто важкий час для будь якої неприбуткової культурної організації, існування і проведення своєї діяльності становиться фактично неможливим і небезпечним по таким причинам як:

- неможливість державного фінансування у стандартних (довоєнних) об'ємах із-за дефіциту бюджету.
- постійна загроза авіаударів, яка ставить «на паузу» усе економічно-культурне життя країни в цілому.

Але не дивлячись на такі жахливі обставини, відкрився новий ринок збуту культурно-концертної продукції у вигляді Європи. До початку повномасштабного вторгнення на території України, гастрольна діяльність на території Європи ітак була досить перспективною та прибутковою, але після повномасштабного вторгнення на території України с подальшим заповненням закордонного інформаційного простору цією темою, почала зростати зацікавленість звичайного населення інших дружніх країн до України та її культури, з чого попит на гастрольну діяльність театраль-но-видовищних та концертних організацій зросла в рази.

Висновки до розділу 4

З розділу 4 можна провести чіткий та точний аналіз фінансової діяльності

капели «ДУМКА», побачити її стратегічні рішення під час важких періодів для культурного середовища України, таких як анексія Кримського Півострова, бойові зіткнення на території Луганської та Донецької областей, пандемія COVID-19 та воєнний стан із-за повномасштабного вторгнення Росії на територію України. Цей аналіз є корисним для інших хорових колективів адже капела «ДУМКА» провідна хорова капела України для якої одна велика проблема ззовні може відчуватися як справжня природня катастрофа. До прикладу період 2014 року видався для капели невиконаним планом по концертній діяльності із-за не стабільної політичної ситуації в Україні з чого план по доходах за концертну діяльність також був не виконаним. Ще більш болючим періодом для капели був період 2020 року під час карантинних обмежень із-за пандемії COVID-19. Специфіка хорових концертів заключається у тому, що для проведення даних концертів необхідне спеціальне приміщення з відповідною акустикою, а таких приміщень менше ніж приміщень для виступу театрів, та ще й до того у цих приміщеннях кількість посадочних місць невелика порівнюючи з театральними приміщеннями. У 2020 році капела «ДУМКА» змогла провести лише 4 концерти із запланованих 44, хоча у наступному році (2021) план по концертах був перевиконаний. Але саме з 2020 року у капелі «ДУМКА» з'явилася тенденція збільшення закордонних гастролей у порівнянні з кількістю проведених концертів в Україні. Дане рішення стало ключовим у подальшому функціонуванні капели, адже після початку воєнного стану в Україні (2022 рік), показники капели «ДУМКА» по проведених концертах не впав як могло би здатися, а навпаки почав рости переходячи на стандартні. Перевиконали план по концертним заходам. Досвід 2020 року показав, що для хорових колективів закордонна гастрольна діяльність є не тільки однією з задач, а й необхідністю для подальшого функціонування та розвитку хорового колективу.

РОЗДІЛ 5

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КАПЕЛИ «ДУМКА» ЗА ТРЬОМА АНАЛІЗОВАНИМИ ПЕРІОДАМИ

У період з 2014 року по 2018 рік, усього капела «ДУМКА» отримала 109273500 грн. державної субсидії на виплату заробітної плати, витрати та «інші». За ці роки капелою було проведено 227 концерта з 220 запланованих і отриманий фактичний дохід з них був у обсязі 2557613 грн. Із 227 концертів 92 концерти були гастрольними, з них 43 відбулися за кордоном. Починаючи з 2015 року капелі «ДУМУКА» було анульовано реєстрацію платника податків, з чого увесь отриманий дохід рахується без ПДВ. За увесь аналізований період з 2014-2018 роки, самі нижчі показники були у 2014 році із-за нестабільної політичної ситуації в країні та наявності реєстрації платника податків:

16512700 грн. отриманої державної субсидії, 23 проведених концертів і 439111 грн. фактичного доходу з проведених концертів з них чистого доходу 399670 грн.

Так як капела «ДУМКА» має ознаку неприбутковості через відсутність власного приміщення для проведення концертної діяльності з чого вона не може займатися білетним господарством (реалізацією білетів на концерти власними силами), витрати на проведення концертної діяльності покривається державою у розмірі не більше 97% фактичного валового доходу, одержаного за результатами діяльності у поточному році. Основною діяльністю капели «ДУМКА» є концертна і гастрольна діяльність на території України та за її кордонами і більшу частину доходу від своєї діяльності капела отримує саме за рахунок гастрольної діяльності.

У період за 2020-2021 рік капела «ДУМКА» отримала 83529608 грн.

державної субсидії і провела 50 концертів з запланованих 88 штук, отримавши сумарний фактичний дохід від концертної діяльності у розмірі 1687507 грн. З 50 концертних заходів було проведено 34 гастролних концертів, з них 33 відбулися за кордоном. У 2020 році, під час початку карантинних обмежень у зв'язку з пандемією COVID-19, капела «ДУМКА» не змогла виконати свій запланований план по концертній діяльності виконавши усього 4 концерти з запланованих 44 штук, з чого дохід від концертної діяльності із запланованих 1180000 грн отримано було лише 107000 грн. фактичного доходу. В 2021 році капела «ДУМКА» змогла вийти на стандартні показники кількості проведених концертів у кількості 46 штук з запланованих 44 концертів, отримавши дохід у розмірі 1580507 грн.

У період 2022-2023 роки, під час повномасштабного вторгнення на територію України і подальші бойові дії, капела «ДУМКА» отримала 86123600 грн. державної субсидії і провела 94 концерти з запланованих 88 штук, отримавши від цього дохід у розмірі 8252651 грн. З 94 концертів 84 штуки були проведені у форматі гастролей за кордоном.

Порівнюючи три аналізованих періодів, можна визначити що кількість державної субсидії на покриття витрат капели «ДУМКА», котрі вона не в змозі покрити своїми силами, невпинно росла починаючи з самої мінімальної цифри у розмірі 16512700 грн. за 2014 рік і закінчуючи самою максимальною цифрою у розмірі 46337700 грн. у 2021 році. Дане підвищення державної субсидії пояснюється у першу чергу ростом витрат на заробітну плату артистичного, керівного, адміністративного та технічного персоналу у зв'язку з підвищенням 1 тарифного розряду у сітці тарифних розрядів, що підвищує собівартість кожен рік, а самі витрати на заробітну плату складають від 98% і до 99% усієї собівартості. Усього капела «ДУМКА» отримала державної субсидії у розмірі 278926708 грн. з яких 109273500 грн. було отримано у період 2014-2018 роки, 83529608 грн. у період 2020-2021 роки та 86123600 грн. у період з 2022-2023 роки.

Уся концертна діяльність капели «ДУМКА» складається з концертної та гастрольної діяльності і більша частина проведених концертів була у форматі гастролей по території України і за її кордоном. Починаючи з 2021 року, гастрольна діяльність за кордоном почала перевищувати кількість концертів на території України за зрозумілими обставинами у вигляді пандемії COVID-19 та воєнного стану на території України. Порівнюючи з періодом від 2014-2018 роки, кількість гастрольних концертів за кордоном виросла з 42 концертів за 2014-2018 роки до 117 штук у період з 2021-2023 роки (33 гастрольних концертів за кордоном у 2021 році та 84 закордонних концертів у 2022-2023 роках). А концертна діяльність у Києві та на території України навпаки зменшилася, за тими ж причинами, що були зазначені вище, з 184 концертів на території України у період з 2014-2018 роки, до 27 концертів на території України (17 концертів у період 2020-2021 роки та 10 концертів у період з 2022-2023 роки).

Фактичний же дохід від концертної та гастрольної діяльності збільшився порівнюючи три аналізовані періоди. З 2557613 грн. за 2014-2018 роки до 9940158 грн. за 2020-2023 роки (1687507 грн. за 2020-2021 роки та 8252651 грн. за 2022-2023 роки). Хоча кількість концертів зменшилася з 227 штук у 2014-2018 роки до 144 концертів у 2020-2023 роки, можна сказати, що за рахунок збільшення кількості закордонних гастрольних концертів, збільшився і дохід від них у зв'язку з більшою сплатоспроможністю замовників концертних заходів за кордоном, у той час як на території України сплатоспроможність замовників, на жаль, залишає бажати кращого від чого ціна для замовників концертів капели «ДУМКА», у більшості випадків, на території України була меншою за лімітну вартість, що була затверджена Міністерством культури України.

Висновки до розділу 5

П'ятий розділ повністю присвячений порівняльному аналізу фінансової діяльності капели «ДУМКА» у трьох знакових періодах для України (2014-

2018рр., 2020-2021рр., 2022-2023рр.) завдяки чому можна зрозуміти увесь масштаб діяльності капели «ДУМКА», побачити її фінансові показники у повній мірі, а також побачити тенденції у змінах фінансової діяльності.

Проведений порівняльний аналіз показує як підвищувалася кількість державної субсидії на кожен аналізований період у порівнянні з попередніми періодами, також цей аналіз показує у повному масштабі змінні тенденції коли з періоду 2020 року по 2023 рік (7 років) кількість закордонних гастролей перевищила показники закордонних гастролей з 2014 року по 2018 (8 років) і навпаки, за період 2020-2023 роки кількість концертів на території України зменшилася у порівнянні з періодом 2014-2018 роки. Також з п'ятого розділу можна побачити вплив росту 1 тарифного розряду з сітки тарифних розрядів на собівартість, що впливає прямо і на показники державного фінансування, адже державне фінансування покриває 97% усіх витрат, а 98-99% витрат капели «ДУМКА» це виплати по заробітній платі артистичного, керівного, адміністративного та технічного персоналу.

ВИСНОВКИ

Історія хорового мистецтва повна проблем та вирішенням їх, що призводить до розвитку хорового мистецтва. Кожне нове століття супроводжується новою проблематикою та її вирішенням, людьми котрі жили хоровим мистецтвом та віддавали останні сили задля його розвитку. Церква та її конфлікти з соціумом по приводу використання хорового мистецтва вирішився секуляризацією, московський вплив був усунений народною пісенністю України, тотальна радянська пропаганда обходила використанням зарубіжних творів на іншій мові. Усі ці історичні проблеми підштовхували розвивати та модернізувати хорове мистецтво України.

Сьогодні спостерігаються процеси розширення і взаємопроникнення форм колективного співацького мистецтва, зокрема в пошуках нових художніх рішень укрупнюються окремі різновиди хорових об'єднань з метою самозбереження і покращення взаємодії зі слухачами. Церковні хори готують концертні програми, академічні капели стають камерними хорами або ансамблями. Різні типи угруповань мобільно переглядають свої художні установи, що є помітною прикметою нинішнього етапу еволюції хорової школи.

Хоровий рух структурується та має чітку послідовність, яку можна стисло описати як: провідні професійні колективи - низка хорів готова до набуття такого статусу - навчальні хори з гідним рівнем фахової підготовки - аматорські угруповання з їхнім прагненням до еталонних зразків - велика кількість інших аматорських колективів, котрі є обов'язковим підґрунтям для розвитку хорової культури - церковні хори та фольклорні ансамблі.

Щодо образного змісту виконуваної музики, то у порівнянні з попереднім десятиліттям змін не спостерігається. Пріоритетною у виконавській практиці досі залишається духовна і народна тематика. На межі XX і XXI століть кристалізується якісно відмінна від попередньої інфраструктури хорової школи. Насамперед йдеться про формування цілісної за художньою ідеологією когорти

хорових діячів різних поколінь.

Національна заслужена академічна капела України «ДУМКА» створена наприкінці 1918 року з хору співробітників «Дніпровської спілки споживчих союзів» («Дніпросоюз»). Опікувався цим хором інструктор культурно-просвітницького відділу «Дніпросоюзу» талановитий хормейстер Полікарп Микитович Бігдаш-Богдашев (1877-1970рр). Під його керівництвом хор за декілька місяців зміг вирости з аматорського колективу, до складу якого було залучено за начну кількість досвідчених співаків, у тому числі і оперних, в професійний колектив, який з червня 1920 року очолював Нестор Городовенко. Початком концертного шляху капели «ДУМКА» можна вважати виступ, присвячений роковинам смерті Тараса Шевченка, який відбувся 11 березня 1919 року у залі колишнього Купецького зібрання. До складу капели увійшли кращі співочі голоси Києва: частина хору Бігдаш-Богдашева, співаки Київського оперного театру, Київського театру музичної драми, хору імені Лисенка, студенти хору університу та інших київських співочих колективів. Усього 50 хористів та 3 адміністратора.

З 1984 року капелою «ДУМКА» керує Євген Савчук. Завдяки новаторським підходам Савчука, відбулися позитивні зміни у виконавській майстерності капели «ДУМКА». Основне місто в репертуарі посіли твори українських і зарубіжних композиторів та вокально-симфонічна музика. Капела «ДУМКА» одна з перших розпочала відродження української церковної музики, в її репертуарі з'явилися твори Д.Бортнянського, М.Березовського, А.Веделя, К.Стеценко, М.Леонтовича, О.Кошиця. З початку 90-х капела «ДУМКА» багато гастролює за кордоном: Франція, Італія, Німеччина, Данія, США, Нідерланди та інші, гідно представляючи українське вокально-хорове мистецтво. За роки своєї діяльності капела «ДУМКА» здійснила значну кількість фондкових записів на радіо та телебачення, за останній час записала 29 компакт-дисків. Нині репертуар капели «ДУМКА» складається з музики для хорів а capella (обробки народних пісень, західно-європейської музика), вокально-симфонічної музики

(Бах, Бетховена, Верді), також до репертуару капели «ДУМКА» увійшли такі великі твори як опера Дж.Верді «Аїда» та Ж.Бізе «Кармен». Капела «ДУМКА» формує унікальний слов'янський варіант виконання західно-європейської класики. Колектив капели «ДУМКА» (приблизно 70 чоловік хору) є виконавцем творів сучасних українських композиторів Є.Станкович, В.Сильвестров, Л.Дичко, М.Скорик.

Зараз капела «ДУМКА» це визнаний у світі хор №1 в Україні. Як визнають видатні музиканти, композитори та деригенти це один із найкращих професійних хорових колективів світу, що підтверджує номінація за краще хорове виконання премії GRAMMY (2004р.), численні здобутки й нагороди у багатьох міжнародних музичних конкурсах і фестивалях (Ля Шез Дьє, Аленсон, Безансон, Сем Мало), відгуки світової преси та інші.

Розглядаючи творчі та організаційно-економічні засади гастрольно-економічної та фінансово-господарської діяльності, можна зазначити, що капела «ДУМКА» є самостійно-творчою організацією, об'єктом державної власності підпорядкованим Міністерству культури та стратегічних комунікацій України, яка не підлягає роздержавленню і приватизації. Керівництво діяльністю колективом здійснюється генеральним директором художнім керівником, який призначається на посаду Уповноваженим органом Міністерства культури України та Київською міською державною адміністрацією.

Враховуючи те, що капела «ДУМКА» не має власного приміщення для публічного виконання творів музичного мистецтва та білетного господарства, обсяг фінансової підтримки, що забезпечує створення сприятливих умов для функціонування та розвитку творчих процесів та надається для покриття поточних витрат, які колектив не в змозі забезпечити власними доходами відповідно до постанови Кабінету Міністрів України надається фінансова підтримка у розмірі 97% фактичного обсягу валового доходу, одержаного за результатами діяльності у поточному році.

Аналіз та порівняльний аналіз фінансової діяльності капели «ДУМКА» за

періоди 2014-2018рр., 2020-2021рр., 2022-2023рр. показав, що не дивлячись на зовнішні умови, капела «ДУМКА» попри все продовжувала свою активну та успішну діяльність за винятком двох років (2014 рік та 2020 рік), проводячи концертну та гастрольну діяльність поширюючи хорову культуру України.

Кількість державної субсидії на покриття витрат капели «ДУМКА», котрі вона не в змозі покрити своїми силами, невпинно росла починаючи з самої мінімальної цифри у розмірі 16512700 грн. за 2014 рік і закінчуючи самою максимальною цифрою у розмірі 46337700 грн. у 2021 році. Дане підвищення державної субсидії пояснюється у першу чергу ростом витрат на заробітну плату артистичного, керівного, адміністративного та технічного персоналу у зв'язку з підвищенням 1 тарифного розряду у сітці тарифних розрядів, що підвищує собівартість кожен рік, а самі витрати на заробітну плату складають від 98% і до 99% усієї собівартості. Усього капела «ДУМКА» отримала державної субсидії у розмірі 278926708 грн. з яких 109273500 грн. було отримано у період 2014-2018 роки, 83529608 грн. у період 2020-2021 роки та 86123600 грн. у період з 2022-2023 роки.

Уся концертна діяльність капели «ДУМКА» складається з концертної та гастрольної діяльності і більша частина проведених концертів була у форматі гастролей по території України і за її кордоном. Починаючи з 2021 року, гастрольна діяльність за кордоном почала перевищувати кількість концертів на території України за зрозумілими обставинами у вигляді пандемії COVID-19 та воєнного стану на території України. Порівнюючи з періодом від 2014-2018 роки, кількість гастрольних концертів за кордоном виросла з 42 концертів за 2014-2018 роки до 117 штук у період з 2021-2023 роки (33 гастрольних концертів за кордоном у 2021 році та 84 закордонних концертів у 2022-2023 роках). А концертна діяльність у Києві та на території України навпаки зменшилася, за тими ж причинами, що були зазначені вище, з 184 концертів на території України у період з 2014-2018 роки, до 27 концертів на території України (17 концертів у період 2020-2021 роки та 10 концертів у період з 2022-2023 роки).

Фактичний же дохід від концертної та гастрольної діяльності збільшився порівнюючи три аналізованих періоди. З 2557613грн. за 2014-2018 роки до 9940158грн. за 2020-2023 роки (1687507грн. за 2020-2021 роки та 8252651грн. за 2022-2023 роки). Хоча кількість концертів зменшилася з 227 штук у 2014-2018 роки до 144 концертів у 2020-2023 роки, можна сказати, що за рахунок збільшення кількості закордонних гастрольних концертів, збільшився і дохід від них у зв'язку з більшою сплатоспроможністю замовників концертних заходів за кордоном, у той час як на території України сплатоспроможність замовників, на жаль, залишає бажати кращого від чого ціна для замовників концертів капели «ДУМКА», у більшості випадків, на території України була меншою за лімітну вартість, що була затверджена Міністерством культури України.

У сучасності капела «ДУМКА» під керівництвом Є.Савчука займає нішу першості у сфері хорового мистецтва України. Не дивлячись на воєнний стан в країні, капела «ДУМКА» продовжує свою діяльність зосереджуючи свої сили на проведення закордонних гастролей.

Керівництво капели «ДУМКА» постійно займається оновленням репертуару та аналізом діяльності капели, слідкує за наданням високоякісного продукту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Безгін І.Д. Мистецтво і ринок: Нариси - Київ.2005.
2. Безгін І.Д. Організаційні питання української культурної реальності останнього десятиріччя.// Актуальні культурно-мистецькі проблеми. Організаційний аспект: Збірник наук, праць/ Київський інститут театрального мистецтва ім.І.К.Карпенка-Карого. - Київ.2001.
3. Безгін І.Д., Семашко О.М., Юдова-Романова К.В. Глядач і театр: соціодинаміка взаємовідносин: Соціологічне дослідження. - Київ.2006.
4. Білоконь С. Спогади С.Єфремова про М.Лисенка// Український музичний архів: Документи і матеріали з історії української музичної культури.- Вип.1.- К.1995.
5. Гриченко М. «Думка» та її роль в організації хорової справи на Україні Українська музична газета. - 1926.- №2. - с.10.
6. Грушевський М.С. Історія України-Руси. - Львів.1905. - с.99.
7. Державній заслуженій академічній капелі України «Думка» - 75! Українська музична газета.- 1994.жовтень/грудень.- с.1-2.
8. Звіт про кількість працівників, їхній якісний склад та професійне навчання за 2010р. капели «ДУМКА».
9. Іванов В. Січові співацька школа// Музика.-1992.-№3.
10. Капела «Думка» - 80! Вечірній Київ.- 1999.-14 травня. - с.7.
11. Клименко Пилип. Цих на Україні.-1920.- Т.4.- Вип.1.
12. Ковальська В. «Думка» підтвердила свій клас.// День.-1999.-25 травня. - с.7.
13. Корній Л. Історія української музики.-Ч.2.- Київ-Харків-Нью-Йорк. 1998.
14. Кошиць Олександр. Спогади.- К.1995. - с.146, с.210-211, с.211-212, с.366 с.369, с.361.
15. Ващенко А. З історії Київської хорової школи.- Музична країна.2007.
16. Ващенко А. Саме українська капела, або кілька історичних фрагментів з історії «Думки».// Українська музична газета.-1994.-жовтень/грудень.-с.2,6.
17. Легнлі С. Театральний менеджмент і продюсерство. Американський

досвід./пер. з. англ. за ред. І.Д.Безгіна - Київ 2000.

18. Летичевська О. Музика: Феномен Богдан Фільму//День.-2003.- 3 січня.

19. Михайло М. Творчий шлях «Думки».- Київ.1957.

20. Пархоменко Л. Легендарний Яків Калішевський в українській хорovій культурі// Музична україністика: сучасний вимір.- К.2005.

21. Пархоменко Л. Хор Київського університету. До 150-річчя заснуванням університету// Українське музикознавство.- Вип.19.- К.1984.

22. Пархоменко Л. Хорова культура в першій половині ХІХ століття// Київ музичний. - с.33.

23. Перша Робітничо-Селянська капела У.С.Р.Р. «Думка». - Київ.1924.

24. Поліщук Т. На капелу «Думка» завжди ж попит за кордоном// День.-2000.-10 лютого.- с.5.

25. Пояснювальна записка до річної фінансової звітності за 2014 рік по Національній заслуженій академічній капелі України «ДУМКА».

26.Пояснювальна записка до річної фінансової звітності за 2015 рік по Національній заслуженій академічній капелі України «ДУМКА».

27. Пояснювальна записка до річної фінансової звітності за 2016 рік по Національній заслуженій академічній капелі України «ДУМКА».

28. Пояснювальна записка до річної фінансової звітності за 2017 рік по Національній заслуженій академічній капелі України «ДУМКА».

29. Пояснювальна записка до річної фінансової звітності за 2018 рік по Національній заслуженій академічній капелі України «ДУМКА».

30. Пояснювальна записка до річної фінансової звітності за 2020 рік по Національній заслуженій академічній капелі України «ДУМКА».

31. Пояснювальна записка до річної фінансової звітності за 2021 рік по Національній заслуженій академічній капелі України «ДУМКА».

32. Пояснювальна записка до річної фінансової звітності за 2022 рік по Національній заслуженій академічній капелі України «ДУМКА».

33. Пояснювальна записка до річної фінансової звітності за 2023 рік по

Національній заслуженій академічній капелі України «ДУМКА».

34. Статут Національної заслуженої академічної капели України «ДУМКА» (нова редакція) від 06.02.2003р.

35. Степанченко Г. «Думка» сьогодні.// Українська музична газета -1999.- квітень/червень.- с.3.

36. Стратегічний план розвитку Національної заслуженої академічної капели України «ДУМКА» на 2023-2027 роки.

37. Фільц Б. Київський музичний цех// Київ музичний.-К.1982.

38. Чекан О.І. Музика небес і музика лісів.//Україна молода.-2004.-25 вересня.

39. Шибанов Г.М. Нестор Городовенко: життя і творчість.- Київ.2001.